

ПРОФСПІЛКОВІ ВІСТІ

№ 17
(895)
27.04.2017

У КИЄВІ
ВІДБУЛИСЯ
ЧЕРГОВІ
ЗАСІДАННЯ
РАДИ ТА
ПРЕЗИДІЇ
ФПУ

4

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

WWW.PSV.ORG.UA

В УКРАЇНІ
ПОМЕНШАЛО
БЕЗРОБІТНИХ,
ПОВІДОМЛЯЄ
ДЕРЖСЛУЖБА
ЗАЙНЯТОСТІ

6

ПРОФКОМ
БУРШТИНСЬКОЇ
ТЕС:
НА ЗАХИСТІ
ІНТЕРЕСІВ
СПІЛЧАН

6

ЖИТТЯ, ВІДДАНЕ
ТУРИЗМУ
ДО 75-РІЧЧЯ
ГЕННАДІЯ НАУМЕНКА

7

ОХОРОНА ПРАЦІ

ТЕМОЮ ЦЬОГОРІЧНОГО
ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ОХОРОНИ
ПРАЦІ СТАЛА «ОПТИМІЗАЦІЯ
ЗБОРУ ТА ВИКОРИСТАННЯ
ДАНИХ З ОХОРОНИ ПРАЦІ».
ВДОСКОНАЛЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ
РЕЄСТРАЦІЇ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ
ПРО НЕЩАСНІ ВИПАДКИ ДАСТЬ
ЗМОГУ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ
ЗБИРАТИ ТА АНАЛІЗУВАТИ ДАНІ
ДЛЯ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ

8 - 9

ЗАКОНОДАВСТВО

КІЛОВАТ У ЗАКОНІ.
ВР ПРИЙНЯЛА ЗАКОН
ПРО РИНОК
ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

2

ПЕНСІЇ

ПЕНСІЙНІ
ВИПЛАТИ
ПІДВИЩАТЬ ВЖЕ
З 1 ТРАВНЯ
2017-го

3

КІЛОВАТ У ЗАКОНІ

Верховна Рада України, нарешті, ухвалила в другому читанні законопроект «Про ринок електроенергії». Попередня спроба ухвалити документ 6 квітня виявилася провальною. А від першого до другого читання минуло чимало часу – від 22 вересня минулого року. Депутати досить довго розмірковували, що принесе новий закон Україні. Зауважимо, що до другого читання до законопроекту було надано майже 2 тис. поправок, які опрацьовувала спеціально створена робоча група.

Що стало визначальним у новому документі? Найперше, наголошують експерти, він запроваджує новий підхід до виробництва і розподілу електроенергії, вводить нових учасників ринку та нове формування тарифів.

Головне – споживач матиме можливість обрати собі постачальника. Це відбудеться, звісно, не одразу, тому що потрібно підготуватися до запуску цього ринку. Через це закон передбачає 2 роки підготовки, а потім ще рік перехідного етапу.

Щоб оцінити новаторства закону, потрібно розуміти, яким чином функціонує ринок зараз. Сьогодні це оптовий ринок, який викуповує абсолютно всю електроенергію, яку генерують усі різновиди виробників.

Загалом існують п'ять джерел, з яких ми отримуємо електроенергію: дорогі – теплоелектроцентралі та відновлювальні джерела, дешевші за ціною – теплоелектростанції і найдешевші – атомні та гідроелектростанції. Держава виступає монополістом, бо електроенергію з різних джерел продає нам через приватні обленерго. Ціна

є непрозорою, через що споживач не має права вибору.

Новий закон пропонує інші правила: щоб постачальники конкурували між собою, а споживачі мали право вибору найвигіднішого тарифного пакета. Відтак обленерго залишаться тільки власниками мереж і їм платитимуть абонплата.

За ідеєю, виробники отримують можливість укладати двосторонні угоди купівлі-продажу з учасниками ринку. А підприємства, які здійснюють розподіл, повинні бути відділеними від виробників та постачальників. Законопроектом прописані гарантії незалежності та вільного доступу до мереж учасників ринку на підставі публічних і прозорих договорів.

Експерти вже припускають, що виробники всіма доступними способами будуть демпінгувати, аби зберегти своїх споживачів.

За словами голови Комітету Верховної Ради з ПЕК Олександра Домбровського, це одна з найбільш масштабних реформ модернізації, де буде жорстка конкуренція, де змінюється загалом філософія, з договорами на добу вперед та балансувальними потужностями. «Це дасть нам змогу змінити енергетичну інфраструктуру в Україні», – наголошує пан Домбровський.

Аналітики енергетичного ринку прогнозують ризики зростання вартості електроенергії для пересічних споживачів. Адже після повноцінного введення в дію цього закону всі великі виробники отримають можливість самостійно встановлювати ціну на більшу частину виробленої електроенергії. Відсутність незалежного регулятора може постави-

ти споживачів у невигідне становище, коли монополні учасники диктують свої умови.

Тоді для чого ухвалювали цей закон, якщо він ускладнить життя споживачам? Експерти на це питання однозначної відповіді не дають, хоча в один голос запевняють, що він нині дуже актуальний для України. Адже, як свідчить історія останніх 20 років, поточна модель ринку є своєрідним чорним ящиком з незрозумілими ризиками, якими не можна керувати. Якщо говорити спрощено, не буде ринку, не буде інвестицій, а Україна довго не тримається на старому запасі міцності. Ринок сприяє конкуренції, що рано чи пізно повинно оптимізувати ціну на електроенергію для споживачів. Ринок сам по собі важливіший як інструмент підвищення ефективності роботи його учасників, за умов належної конкуренції.

Великі промислові заводи та інші споживачі отримають можливість купувати електроенергію безпосередньо у виробника, а не через посередників, стверджують аналітики. Водночас дрібні споживачі купуватимуть у посередників. На ринку електроенергії з'являться трейдери. За рахунок великої конкуренції трейдерів і виробників вдасться досягти зниження ціни на електроенергію як у країні загалом, так і для споживача безпосередньо. Однак від ухвалення закону до його вступу в силу мине час. Запроваджені сучасний ринок електроенергії упродовж 2 років досить проблематично. До того ж, для повноцінного функціонування цього закону потрібно прийняти низку підзаконних актів, кодексів і правил.

ІНВЕСТИЦІЇ: РОЗРАХУНКИ І РЕАЛЬНІСТЬ

Шоараз, коли високопоставлені делегації від України перебувають за кордоном, зазвичай головною темою перемовин є привабливість країни для іноземних інвесторів. Зарубіжні інвестиції – це не тільки гроші, які сприяють стабілізації національної валюти, це нові технології, нові робочі місця, і за великим рахунком – новий світогляд для країни. Це міг би бути великий поступ держави у світову цивілізовану спільноту.

На які інвестиції може розраховувати наша держава у поточному році? Для цього не зайве проаналізувати величину надходжень за минулий рік. Так от: у 2016 році приплив зарубіжних інвестицій склав 4,4 млрд доларів. Однак живими грошима надійшов тільки мільярд. Все інше – у вигляді конвертацій у капітал банків раніше взятих ними кредитів у материнських структур. Чого очікувати у нинішньому році? У Національному банку передбачають приріст прямих інвестицій в економіку України на рівні 1–1,5 млрд дол. США, а вже наступного року – близько 2 млрд. Значних надходжень інвестицій у банківську систему, стверджують експерти, очікувати не варто, адже переважна більшість банків з іноземним капіталом уже провели докапіталізацію.

Голова інвестиційної компанії Eavex Capital Юрій Яковенко пролив світло на стан справ: «Країна довгі роки намагалася боротися з іноземними інвестиціями. Ми ні-

коли нікого не підпускали до приватизації. Виробникам автомобілів ми теж не дали сюди зайти. Всі роки приватний інтерес стикався з інтересами суспільства та держави, і в цій нерівній боротьбі перемігав не інвестор». Однак зараз без залучення потужних інвестицій нам не вдасться модернізувати країну. Додалися ризики блокади Донбасу, яка дуже шкодить національній економіці.

Викладач Единбурзької бізнес-школи Іван Компан вважає Україну досить привабливою для інвестицій. Проте... «Є ризики, які не дозволяють цивілізованим інвесторам приходити в Україну. І найголовніше – це подолати українську корупцію і зробити так, щоб в Україні нарешті почав працювати закон. Закон єдиний для всіх, і для олігархів, і для іноземних інвесторів, і для малого бізнесу. Коли інвестор буде відчувати себе захищеним, він зможе планувати довгострокові інвестиції, а не так, щоб щось вхопити і втекти, як роблять більшість українських бізнесменів», – переконує професор.

Сподіватися на те, що українські олігархи будуть інвестувати в економіку власної держави, марно, зауважують аналітики. Учаси неконтрольованої приватизації вони отримали активи, яких не створювали. Але захопили монополію на обслуговування споживачів. Відтак, це не та когорта інвесторів, яких потребує Україна. Тож мусимо розраховувати на приплив грошових потоків виключно з-за кордону.

ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

Олег УСТЕНКО,
виконавчий директор
Фонду Блейзера:

«В Україні є непогані шанси для створення бази даних з надходження прямих іноземних інвестицій, в тому числі через можливість підписання угоди про зону вільної торгівлі з Китаєм, який розглядає нас як платформу для просування своїх товарів на території ЄС. Ми очікуємо, що корейці також можуть виступити серйозним «потягом» інвесторів, які, можливо, почнуть заходити в Україну в наступному році».

Андрій ШЕВЧИШИН,
старший аналітик ГК
FOREX CLUB:

«На поточний рік інвестиційні очікування були б ще більш позитивними, якби активно реалізовувалися реформи, які захищають інвесторів: судова, податкова, здійснювалася антикорупційна політика, була проведена чистка показова приватизація. Без системних реформ і збільшення інвестиційної привабливості країни очікувати якогось значного збільшення ПІІ в цьому році не варто».

Дмитро СОЛОГУБ,
заступник голови НБУ:

«Стосовно прямих іноземних інвестицій, наш прогноз на цей рік такий, як і минулого року, тобто 1 млрд доларів. Передумов для збільшення прогнозів поки що немає, однак уже наступного року очікуємо прискорення припливу інвестицій за рахунок структурних реформ і старту приватизації. Але навіть 2,2 млрд дол., яких ми очікуємо в наступному році, значною сумою назвати не можна, бо це менше 2% ВВП».

СПРОСТОВУЮЧИ РЕЙТИНГИ

Україна увійшла до десятки країн з найнижчим рівнем безпеки, займаючи 127-ме місце із 136 поряд з такими країнами, як Гондурас, Кенія, Єгипет, Венесуела, Нігерія, Пакистан, Сальвадор, Ємен та Колумбія. Ці дані було оприлюднено в доповіді Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) «Конкуренція у подорожній туризмі – 2017».

Перші місця за рівнем безпеки у рейтингу посіли Фінляндія, Об'єднані Арабські Емірати, Ісландія та Оман.

У плані безпеки, на переконання експертів ВЕФ, в Україну на відпочинок їхати не рекомендується. При складанні рейтингу враховувалися такі фактори, як наявність збройних конфліктів на території держави, рівень злочинності і терористична загроза.

Українці вже звикли, що у популярних міжнародних рейтингах наша країна демонструє антирекорд. Однак нинішні показники трохи недоречні з огляду на те, що 7 травня відбудеться урочисте відкриття головного пісенного дійства – Євробачення-2017. Очікується, що учасники і глядачі почнуть з'їжджатися до столиці України за тиждень, а то й раніше. Звісно, гостей цікавить, наскільки влада готова забезпечити їм високий рівень безпеки.

Президент міжнародної неурядової організації «Міжнародна антитерористична єдність» Олександр Дічек очолив Службу безпеки пісенного конкурсу «Євробачення-2017» у Києві. Він уже займався питаннями безпеки «Євробачення» в 2005 році. За оцінками європейських представників конкурсу, захід відбувся на високому рівні. Нинішню програму заходів безпеки пан Дічек презентував главам делегацій країн – учасниць пісенного конкурсу. Не можна порівнювати ситуацію 12-річної давнини і нинішню, коли в країні йде війна, зауважує координатор.

«Захід цього року буде досить складним у силу різноманітних причин. Ми усвідомлюємо глибину джерел загроз, на які ми повинні адекватно відповідати. Ми підібрали висококваліфіковану команду, яка впорається з усіма ризиками і проведе Євробачення-2017 на належному рівні, забезпечивши безпеку як учасникам, так і гостям конкурсу», – резюмує президент ГО «Міжнародна антитерористична єдність».

Колишній співробітник карного розшуку Володимир Корнієнко наполягає на створенні спеціального штабу для забезпечення громадського порядку. Співробітники такого підрозділу мали б проводити серйозну профілактику для виявлення злочинців, яким закортить «потрусити» іноземних гостей.

Забезпечувати правопорядок під час проведення міжнародного конкурсу естрадної пісні будуть 10 тис. поліцейських, військовослужбовців Національної гвардії, працівників Державної прикордонної служби та Державної служби з надзвичайних ситуацій.

«Буде залучатися велика кількість додаткових сил. Тому нам необхідно, насамперед, організувати чітку взаємодію між підрозділами», – зазначив перший заступник міністра внутрішніх справ України Сергій Яровий.

Правоохоронці не виключають можливості провокацій, оскільки певні сили можуть перешкодити ходу конкурсу, щоб представити Україну в невідгладженій світлі перед світовим співтовариством.

КОМЕНТАР

Олександр ТКАЧУК, керівник Апарату голови СБУ:

«Конкретної інформації про підготовку провокацій, наскільки мені відомо, у нас поки що немає. Щодо забезпечення безпеки Євробачення, то Українська держава, СБУ у взаємодії з усіма правоохоронними органами зроблять все необхідне для того, щоб конкурс пройшов спокійно і всі його учасники та глядачі змогли повною мірою насолодитися цим дійством».

ПЕРШЕ Й НЕ ОСТАННЄ

Підвищення мінімального розміру пенсій до 1312 грн відбудеться вже 1 травня 2017 року. Про це заявив віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко.

Д о першотравневих свят ця цифра складає 1247 грн, що у доларовому еквіваленті не дотягує і до 50 американських зелених. Якщо бути точними, то мінімальна пенсія та прожитковий мінімум становлять усього 46 дол. США на місяць. Якщо ж проаналізувати цей показник у щоденному використанні, це складатиме 1,5 дол. Зазирнемо до стандартів ООН. Ця поважна міжнародна організація запропонувала свою формулу для визначення рівня бідності. Рівень злиднів починається тоді, коли щоденні витрати не дотягують до 5 дол. Тож анонсоване Урядом «підвищення соціальних стандартів» полягає у надбавці розміром 65 грн на місяць, або 2,4 дол. за нинішнім курсом НБУ. Експерти переконані, що такі уявні підвищення соціальних стандартів не

перекривають ні рівня інфляції, ні нових комунальних тарифів. Згідно закону, мінімальна пенсія, зарплата і прожитковий мінімум мали б зростати як мінімум на рівень інфляції. До 1 травня прожитковий мінімум в Україні встановлено на рівні 1544 грн, через кілька днів його підвищать до 1642 грн. Однак у Міністерстві соціальної політики визнають, що реально прожитковий мінімум для українців майже вдвічі вищий. Себто за запропонованої суми не вистачає навіть на купити набір товарів і послуг.

Протягом останніх 3 років в Україні практично не проводилася реальна індексація пенсійних виплат, наголюють аналітики. Хоча в Уряді на це мають свою точку зору. Віце-прем'єр-міністр Павло Розенко відзвітував, що у минулому році підвищення пен-

сій все-таки було – на 16%. Інша справа, що під таке «покращення» потрапила лише незначна частина пенсій.

Громадські активісти наполягають на тому, що слід провести реальну індексацію виплат, виходячи з наявних економічних показників, а не загання населення ще глибше за межу бідності.

Загалом до оцінки прожиткового мінімуму в експертів чимало претензій. Приміром, для пенсіонерів так і не заклали витрати на проїзд у громадському транспорті, хоча весь час погрожують скасувати пільги на проїзд. Набір ліків теж не витримує жодної критики, вважають аналітики.

Є й така думка, що прожитковий мінімум, як умовну величину, треба взагалі скасувати. Однак він фігурує у Конституції України, порушувати відповідні статті якої влада наваряд чи наважиться. З іншого боку, зробити його відповідним до реалій не виходить: у бюджеті на це бракує коштів.

Тож підвищення соціальних стандартів, за словами Павла Розенка, це та мінімальна програма на поточний рік, яка вже затверджена. Та він запевнив, що як тільки в Пенсійному фонді з'явиться ресурс на додаткове збільшення мінімальної пенсії і прожиткового мінімуму, цей відсоток буде ще підвищено.

ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ У ПОСТРАДЯНСЬКИХ КРАЇНАХ (у дол. США)

АНДРІЙ ПАВЛОВСЬКИЙ, ЕКСПЕРТ ІЗ СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ:

«Прожитковий мінімум як базовий стандарт, на основі якого визначають усі ключові соціальні виплати, на рівні закону був запроваджений ще в 1999 році. Він формується на основі споживчого кошика – набору продуктів харчування, непродуктових товарів і послуг, необхідних для функціонування людського організму. Уряд тільки формально виконує норму закону. Адже сам визнає, що фактичний розмір прожиткового мінімуму застосовується лише для спостереження за динамікою рівня життя в країні».

ВІТАННЯ

ВІТАЄМО
3 ПЕРШОТРАВНЕМ!

Шановні спілчани!

Прийміть сердечні вітання з нагоди Дня міжнародної солідарності трудящих – 1 Травня! Цим святом вшановується мирна праця, згуртованість та єдність трудящих у боротьбі за свої права. Федерація профспілок України консолідує зусилля членських організацій, кожного спілчанина для обстоювання принципів соціальної справедливості, реалізації конституційних прав трудящих і бажає усім злагоди і незламності у боротьбі за гідну, безпечну працю та гідне життя! Миру вам, радості, здоров'я, сил і натхнення для здійснення всіх задумів! Нехай чесна праця завжди буде затребуваною й гідно оціненою в суспільстві, приносить моральне задоволення і достаток у кожному родина! З повагою

Григорій ОСОВИЙ,

Голова Федерації профспілок України

ЮВІЛЕЙ

ПЕРВИННА ОРГАНІЗАЦІЯ
ПАУ В ДАХК «АРТЕМ»
ВІДЗНАЧИЛА СВОЄ
100-РІЧЧЯ

19 квітня відбулися урочисті заходи з нагоди 100-річчя від дня заснування профорганізації в ДАХК «Артем».

Перед початком урочистих зборів гостям пропонували відвідати виставку раритетних пам'яток організації, ознайомитися з історією зародження та розвитку заводського профспілкового комітету. Організацію привітали т.в.о. президента компанії – голови правління ДАХК «Артем» Антон Карпенко, від імені Голови ФПУ Григорія Осового його заступник Євген Драп'ятий, голова Профспілки авіабудівників України Ярема Жугасевич, голова Київської міської ради профспілок Валентин Мельник, заступник генерального секретаря МСФМ Туражон Раулов, радник заступника генерального директора ДК «Укроборонпром» з авіабудування та виробництва Катерина Барішева, голова ПО ПАУ на ДП «Антонов» Віктор Гуска, голова ПО ПАУ на «Заводі 410 ЦА» Антон Смородін та ін. Відбулися урочисте підписання прийнятого конференцією колективного договору ДАХК «Артем» на 2017–2018 роки, демонстрація фільму про ПО ПАУ в ДАХК «Артем», виступи самодіяльних колективів та команди КВК компанії. На адресу профкому ДАХК «Артем» продовжують надходити численні привітання від колег. Щиро дякуємо за теплі та сердечні вітання всім нашим колегам, соціальним партнерам та друзям. Сподіваємось, що наступні 100 років діяльності ПО ПАУ в ДАХК «Артем» будуть не менш продуктивними та насиченими здобутками, перемогами й активними діями, спрямованими на захист інтересів працівників.

ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ –
ЗАХИСТ ЛЮДИНИ ПРАЦІ

25 квітня у м. Києві відбулося засідання Ради Федерації профспілок України. На порядку денному – пошук шляхів ефективного вирішення найбільш актуальних та гострих питань соціально-економічного захисту мільйонів спілчан.

РАДА

Вів засідання Голова СПО об'єднань профспілок, Голова ФПУ Григорій Осовий.

У заході також взяли участь та виступили перший віце-прем'єр-міністр – міністр економічного розвитку і торгівлі України Степан Кубів, міністр соціальної політики України Андрій Рева, народний депутат України, представник ФПУ у парламенті Сергій Каплін.

Про виконання вимог профспілок із захисту прав та інтересів працюючих і пріоритетні завдання на 2017 рік доповів Голова ФПУ Григорій Осовий (повний текст виступу – на стор. 5). Заслухавши інформацію, Рада ФПУ постановила, що під тиском профспілок відбулися певні позитивні зрушення, проте вони є недостатніми для забезпечення гідного життя громадян. Тож керівництво ФПУ, членські організації мають продовжити роботу щодо реалізації вимог профспілок, беручи активну участь у проведенні реформ. Рада також схвалила Оперативний план дій на забезпечення виконання пріоритетних завдань на 2017 рік.

У зв'язку з проголошеною пенсійною реформою Рада ФПУ звернулася до Президента України з пропозицією взяти під особистий контроль стан підготовки і проходження у Верховній Раді законопроектів про пенсійну реформу задля недо-

пущення порушення, звуження змісту й обсягу існуючих пенсійних прав громадян України. Серед вимог до Кабміну – негайно оприлюднити законопроект про пенсійну реформу, розпочати переговори з профспілковими об'єднаннями України щодо розробки оптимального варіанту реформи для забезпечення справедливості пенсійної системи, віднаходження ресурсів для підвищення пенсій в економіці країни, а не в кишенях пенсіонерів. У свою чергу, народних депутатів Рада ФПУ закликала не приймати до розгляду і не голосувати за законопроект, яким обмежуватимуться пенсійні права громадян України і який не пройшов процедуру обговорення із СПО об'єднань профспілок на національному рівні.

ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

Сергій КАПЛІН,
народний депутат
України,
представник
ФПУ у Верховній
Раді:

«Нещодавно у мене були зустрічі з трудовими колективами, і громадяни покладають свої сподівання саме на профспілки. Сподівання, що ми займемо жорстку, принципову, безкомпромісну позицію щодо оцінки діяльності Міжнародного валютного фонду і «перспектив» подальшого партнерства Уряду з МВФ. Потрібно заявити про неприпустимість формування певної моделі пенсійної реформи без погодження з профспілками. Навіть коли людина праці вийде на пенсію, Федерація профспілок України дбатиме про неї. Це наша відповідальність. Й іншої сили, яка захищає інтереси простої людини, окрім ФПУ, в Україні немає».

національному рівні.

Народний депутат Сергій Каплін прозвітував перед членами Ради ФПУ про свою роботу як представника профспілок у парламенті. Він також закли-

кав долучитися до маршу трудящих, який відбудеться 1 травня у м. Києві, наголосивши, що цього року люди праці в Україні відзначатимуть цей день разом з усім світом, адже День міжнародної солідарності трудящих вшановують у 143 країнах.

Міністр соціальної політики Андрій Рева виступив з доповіддю про виконання завдань Програми діяльності Уряду у сфері соціальної політики.

Заслухавши інформацію заступника Голови ФПУ Володимира Сасенка щодо ситуації, що склалася у майновому комплексі ФПУ, Рада постановила доручити йому разом з головами правління та наглядових рад ПрАТ «Укрпрофоздоровниця» і «Укрпрофтур» продовжити реалізацію заходів, спрямованих на стабілізацію фінансово-економічної ситуації в суб'єктах господарювання цих товариств, а також посилення захисту майнових прав профспілок.

Варто зазначити, що у переддень засідання Ради ФПУ, 24 квітня, відбулося чергове засідання Президії ФПУ, де значну увагу було зосереджено на визначенні позиції профспілок щодо проекту Трудового кодексу України, основних напрямів бюджетної політики на 2018 рік та пропозицій ФПУ щодо них, а також посиленні громадського контролю за додержанням законодавства про працю в сучасних умовах.

Олена ОВЕРЧУК, «ПВ»
Фото Олексія ПЕТРУНІ

СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ

Голова ФПУ Григорій Осовий вручив першому віце-прем'єр-міністру – міністру економічного розвитку і торгівлі України Степану Кубіву профспілкову відзнаку «За розвиток соціального партнерства». У свою чергу, Степан Кубів зазначив: «Профспілки – це велика школа віри і цінностей. Я завжди буду підтримувати профспілки. Я за те, щоб ми були в єдності, бо в єдності маємо силу». Віце-прем'єр-міністр представив макроекономічні підсумки 2016 року, а також наголосив, що соціальний діалог сьогодні є конструктивним, і його сторони мають багато пропозицій та напрацювань для подальшої роботи.

ГРИГОРІЙ ОСОВИЙ: «НАМ ПОТРІБНА ЄДНІСТЬ І СОЛІДАРНІСТЬ ДІЙ. АДЖЕ САМЕ В ЦЬОМУ СИЛА ПРОФСПІЛКОВОГО РУХУ»

ДОПОВІДЬ ГОЛОВИ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ НА ТРЕТЬОМУ ЗАСІДАННІ РАДИ ФПУ 25 КВІТНЯ 2017 РОКУ

«Шановні колеги!

Сьогодні минає рівно рік і один місяць після VII З'їзду ФПУ. І цілком очевидно, що нам потрібно об'єктивно оцінити, що зроблено ФПУ і членськими організаціями в цей період, які були здобутки, чого не вдалося досягти та якими мають бути наші наступні дії для реалізації завдань, визначених З'їздом.

Нагадаю, що З'їзд проходив під гаслом: «Працю – Україні, гідність – людині, добробут – родині!», а завданням на п'ятирічний період були визначені Стратегією діяльності ФПУ «Європейський вибір».

ФПУ виділила два головні напрями діяльності:

- посилення захисту членів профспілок в умовах масштабних реформ, що здійснюються державою;
- модернізація самої Федерації профспілок задля посилення її впливу на суспільні процеси.

Щодо першого напрямку, для ФПУ це, насамперед, представництво і захист інтересів спільчан при прийнятті державних рішень. Через представництво в Кабінеті Міністрів, урядових і парламентських комітетах ФПУ опрацьовано понад 4 тис. нормативно-правових актів, більш ніж до 600 внесено профспілкові пропозиції, зокрема про відхилення як таких, що звужували або скасовували права працівників і профспілок. Шоправда, не все нам вдалося заблокувати, зокрема при прийнятті законопроекту про Державний бюджет на 2017 рік.

Практична робота і взаємодія із соціальними партнерами була спрямована на стабілізацію роботи трудових колективів та подолання економічної кризи. Як результат, маємо хоч і невелике – 2,2%, але зростання ВВП після провальних результатів економічної діяльності в 2013–2015 роках.

Це дало поштовх для активізації зайнятості на ринку праці. У I кварталі п.р. дещо зменшилася кількість безробітних, і тенденція до зростання економіки зберігається. Однак унаслідок блокадних дій на сході країни та захоплення бойовиками низки підприємств відчутно постраждали колективи металургів, гірників, транспортників.

Крім того, виникла загроза недоотримання держбюджетом доходів на десятки мільярдів гривень, що становить ризики також і для працівників бюджетної сфери. У цій ситуації ми повинні бути готовими своєчасно і адекватно реагувати, щоб не допустити погіршення становища людей.

Особливої уваги наразі потребують трудові колективи підприємств хімічної галузі, яка фактично зупиняється. На засіданні Національного комітету з питань розвитку промисловості ми спільно з роботодавцями ініціювали розгляд цього питання, підготовлені необхідні рішення, що потребують невідкладного прийняття Урядом для стабілізації ситуації.

Нагальними на сьогодні є питання визначення перспективи роботи вугільних шахт, машинобудівного комплексу, транспортної галузі, енергетичного сектору. Назріло і питання щодо прийняття загальнодержавної стратегії підтримки і розвитку вітчизняної промисловості.

Наступне, на чому хотів би зосередити увагу, це наша боротьба за підвищення заробітної плати, і те, чого ми досягли у цьому питанні, як альтернатива зростанню цін і тарифів.

Мінімальну зарплату підвищено вдвічі порівняно з 2016 роком, тобто вперше за роки Незалежності її встановлено на рівні фактичного прожиткового мінімуму. Ми цього постійно домогалися і нарешті це сталося.

31 січня п.р. жоден роботодавець не має права платити менше, що дозволить скоротити кількість працюючих бідних майже на 3 млн.

Відчутне підвищення зарплати – на 30–50% – отримали вчителі, лікарі, держслужбовці.

Загалом по економіці, якщо порівняти лютий п.р. і відповідний період 2016 року, середня зарплата зросла на 35,4%. І що не менш важливо, її ріст перевищував інфляцію. Через систему колективних договорів і угод профспілки домоглися збільшення фонду оплати праці на 40 млрд грн. І, підкреслю, це лише в бюджетній сфері.

Це наше з вами, колеги, досягнення. І людям про це потрібно розповідати, особливо, коли ставиться питання про сплату внесків з підвищеної зарплати.

Звичайно, ми розуміємо, що у започаткованій реформі оплати праці є певні недоліки і над їх усуненням нам треба спільно із соціальними партнерами ще попрацювати. Але в жодному разі не відступати назад, а активно просуватися вперед шляхом наближення до європейських соціальних стандартів.

Виходячи з ресурсних можливостей економіки та її нинішньої вкрай низької частки у світовій продукції підприємств, ми вважаємо, що зарплата кваліфікованих працівників має вже зараз бути на рівні близько 500 євро. До речі, на це вказує й експертне середовище, що саме такий рівень мотивував би людей працювати в Україні, а не виїжджати за кордон.

Безперечно, досягнення таких рубежів можливо завдяки відновленню соціального діалогу на національному рівні, посилення взаємодії з Урядом та об'єднаннями організацій роботодавців у питаннях соціально-економічного розвитку, про що не могло бути й мови з попереднім Урядом, який ігнорував соціальний діалог.

Фундамент уже закладено Генеральною угодою на 2016–2017 роки, де визначено 158 зобов'язань як Уряду і роботодавців, так і спільних дій соціальних партнерів.

За участю Міжнародної організації праці підписано тристоронній Меморандум щодо реалізації Програми гідної праці на наступні чотири роки. МОП активно залучає до цієї роботи ресурси країн-донорів. Найбільш продуктивною наразі ведеться робота із зміцнення потенціалу і контрольних функцій Державної інспекції праці. Як ви знаєте, саме за сприяння МОП і під тиском профспілок парламент скасував свою заборону на інспектування робочих місць.

Чому ми на цьому наполягали? Тому що порушення трудових прав, безпеки й охорони праці, на жаль, є досить поширеним явищем і має тенденцію до зростання. У 2016 році виявлено порушення прав понад 240 тис. спільчан. А найбільш прикро, коли гинуть і отримують каліцтва люди. Пригадуйте недавній трагічний випадок на шахті «Степова» Львівської області.

Тому ми маємо посилити контроль за безпекою праці на всіх рівнях. З цієї метою ФПУ укладено угоди про співпрацю з Державною службою з питань праці та Уповноваженим Верховної Ради з прав людини.

Вчора на засіданні Президії ФПУ ми проаналізували стан цієї роботи.

На жаль, кадровий потенціал правовиків та технічних інспекторів ФПУ і членських організацій постійно скорочується через обмежене фінансування, що є неприпустимим в умовах, коли все більше спільчан потребують правової допомоги. У проекті бюджету ФПУ на цей рік ми передбачили донорську допомогу територіальним профоб'єднанням для створення правових центрів на місцях.

Разом з тим, членським організаціям потрібно значно більше залучати до цієї роботи профспілкових активістів на місцях. Сьогодні ми вже маємо в своєму активі 5200 громадських інспекторів. Це, безумовно, критично мало для реагування в сфері праці, де зайняти більше 5 млн спільчан.

Особливої ваги це питання набуває у зв'язку з очікуваним прийняттям нового Трудового кодексу. Вчора на Президії ФПУ ми проаналізували законопроект, підготовлений до другого читання, та визначили наші подальші дії. Звертаюсь до членів Ради з проханням організувати зустрічі з народними депутатами в округах, довести до кожного з них профспілкову позицію, роздаткові матеріали з цього питання ви маєте. Наше завдання – заручитися депутатською підтримкою, щоб жодне з положень проекту, які стосуються прав і гарантій працівників, а також профспілок, не були вилучені.

Немаю зроблено представниками профспілок у складі парламентської робочої комісії з опрацювання проекту нового Трудового кодексу. Хочу подякувати Сергію Українцю, Ірині Тубельній, Павлу Пруднікову, а також народним депутатам Сергію Капліну, Вадиму Івченку, які від імені Спільного представницького органу профспілок внесли 112 принципово важливих поправок до законопроекту, і що не менш важливо, більшість з них вони відстоювали у профільному Комітеті Верховної Ради.

Так, звичайно, це ще не гарантія прийняття профспілкових пропозицій у єдиний заїл, і ми маємо бути готовими жорстко відстоювати права працівників, якщо внесені поправки будуть відхилені. Адже йдеться, власне, про Трудову Конституцію країни, якою будуть користуватися мільйони трудящих.

Хочу окремо зупинитися на виконанні профспілкових вимог до органів влади і роботодавців, затверджених на попередньому засіданні Ради. Вони постійно перебували у фокусі уваги практичної роботи Президії, керівництва ФПУ. Були задіяні різноманітні інструменти впливу: робочі зустрічі з Прем'єр-міністром, членами Уряду, керівництвом об'єднань організацій роботодавців. На посилення тиску, як ви пам'ятаєте, 6 липня 2016 року в м. Києві було проведено 50-тисячний Всеукраїнський марш протесту у зв'язку з підвищенням цін на газ для населення. А на підтримку профспілкових вимог до державного бюджету 8 грудня 2016 року було проведено 10-тисячну акцію під стінами Кабінету Міністрів і Верховної Ради.

Слід зазначити, що у цей період свої галузеві дії на захист прав спільчан провели всеукраїнські профспілки: охорони здоров'я, освітян, автомобільного транспорту, лісового господарства, атомників, нафтогазпрофспілка. Стан виконання вимог докладно викладено у проекті постанови Ради ФПУ та роздаткових матеріалів.

Зупинюсь лише на вимогах, які потребують подальшого вирішення та новітнієї дій. Незважаючи на цілий комплекс прийнятих заходів пом'якшувального характеру для населення, зниження ціни на газ і тарифів на житлово-комунальні послуги не відбулось.

Уряд категорично не погоджується з нашою вимогою, посилюючись на міжнародні зобов'язання з реформування енергетичного сектору та необхідності боротьби з корупцією. У лютому на засіданні Національної тристоронньої соціально-економічної ради за участю Глави та членів Уряду ми знову поставили це питання на обговорення і бачимо, що нам потрібно змінювати вектор вимог, а саме: домагатися прозорості та обурливаності цін і тарифів, адекватного підвищення рівня соціального захисту людей.

Нам потрібно нарешті примусити Верховну Раду долучитися до цієї проблематики і використати свій парламентський контроль за діяльністю природних монополій у державі. І все ж таки, колеги, ми розуміємо, що немає іншої альтернативи підвищенню цін і тарифів, як підвищення заробітної плати, пенсій, стипендій. Наше гасло «Європейським цінам – європейській зарплаті» зберігає свою актуальність. До речі, і європейські профспілки також розгортають масштабну півторарічну акцію за підвищення заробітних плат як альтернативу на зв'язування урядами режиму жорсткої економії.

У цьому місяці разом з організаціями громадянського суспільства ми провели спільну акцію протесту і домоглися скасування рішення НКРЕКП про запровадження абонплати на газ. Однак, ми маємо також взяти до уваги, що децентралізація передбачає передавання повноважень щодо встановлення тарифів на послуги ЖКТ на місцевий рівень, і це потребуватиме з боку територіальних об'єднань консолідації дій з усіма зацікавленими організаціями для забезпечення дієвого громадського контролю за ціноутворенням.

Інша вимога, щодо якої ми поки що не досягли позитивного результату, – хронічна заборгованість із заробітної плати, яка постійно коливається в межах 2 млрд грн. Колеги, хочу звернути вашу увагу, що на економічно активних підприємствах питання своєчасності виплати зарплати фактично врегульовано законодавством. Однак на практиці ці норми не виконуються.

Тому в проекті нового Трудового кодексу для посилення прав працівників ми запропонували два нових важелі впливу на роботодавця: компенсацію роботодавцем за затримку зарплати у розмірі облікової ставки Нацбанку за кожний день затримки та право працівника не ставати до роботи з гарантійною виплати йому середньої зарплати, якщо термін затримки становить більше 7 днів. На підприємствах-банкрутах, де накопичилось понад 650 млрд грн зарплатних боргів, єдиним засобом розрахунку має стати створення державних гарантійних установ, відповідно до європейської практики. Над цим ми спільно із соціальними партнерами працюємо і згідно зобов'язань Генеральної угоди маємо подати до Верховної Ради відповідний законопроект.

На стадії вирішення – питання щодо відновлення права на пільгове пенсійне забезпечення (Списки №1 і №2) працівників, зайнятих на шкідливих і небезпечних роботах (термін – II квартал п.р.), а також відновлення санаторно-курортного лікування працівників за участю Фонду соціального страхування (очікується цього року, після завершення процедури реорганізації).

Цей рік буде для членів профспілок, усього суспільства досить напруженим, виходячи з кількості і масштабів проведення реформ, визначених в урядовій Стратегії до 2020 року.

Серед найближчих – пенсійна реформа, яка стосується як працюючих, так і пенсіонерів. Тому ми внесли на розгляд засідання Ради ФПУ Заяву з відповідними застереженнями та пропозиціями.

Медична реформа вже фактично розпочалася і передбачає докорінні зміни в системі організації охорони здоров'я і зачіпає кожну українську сім'ю. Нас вкрай турбує відсутність діалогу МОЗ і Уряду з профспілками. При тому, що при реформуванні можуть бути звужені або взагалі ліквідовані права громадян на доступну, безоплатну медичну допомогу. І найгірше, що в цій ситуації ігнорується професійна думка фахівців галузі.

Тому ми наполягаємо, щоб це питання було внесено на розгляд тристоронньої соціально-економічної ради у травні п.р. Завертає питання розглядати також пленум ЦК профспілки охорони здоров'я.

Щодо освітньої реформи, мають бути прийняті принципово нові закони про середню, професійно-технічну освіту і вищу школу. На жаль, сьогодні відбувається зниження якості підготовки фахівців під впливом комерціалізації освіти і бюджетного недофінансування. Опитування, проведене в бізнес-середовищі, показало, що лише кожен третій фахівець має достатню професійну підготовку і компетенцію, щоб бути конкурентним на ринку праці. Це велика проблема, яка не може не турбувати професійні спілки. Навчання впродовж всього трудового життя – усталена практика діяльності профспілок у розвинутих країнах. І тут є велике поле для спільної діяльності з роботодавцями.

Насамкінець кілька слів про хід внутрішніх реформ безпосередньо у ФПУ, виходячи із завдань, визначених стратегією модернізації. Відверто скажу: цей процес ще доволі складно. Сьогодні постійна комісія Ради ФПУ з фінансів та бюджетної роботи буде інформувати вас про запровадження єдиного фінансово-бюджетної політики в рамках ФПУ. Що стосується змін до Статуту ФПУ, то це питання потребує подальшого обговорення. Вчора ми на засіданні Президії ще раз у цьому пересвідчилися. Однак, переконаний, що без організаційно-фінансової зміцнення ФПУ і її членських організацій ми не зможемо ефективно захистити наших спільчан, а це підкріплює довіру до профспілок як організації соціального захисту людини праці. Тому ми не можемо надалі відкладати проведення внутрішніх реформ. Пропоную наступне засідання Ради присвятити розгляду саме цих питань. Нам потрібна єдність і солідарність дій. Адже саме в цьому сила профспілки.

Шановні колеги, розраховую на ґрунтовний аналіз ситуації і конструктивні пропозиції в ході обговорення питань порядку денного засідання Ради».

НА ЧАСІ

В УКРАЇНІ ПОМЕНШАЛО
БЕЗРОБІТНИХ

Станом на 1 квітня 2017 року офіційна кількість безробітних, які перебували на обліку в Державній службі зайнятості, знизилася до 406,8 тис. осіб, що на 13% менше, ніж у відповідний період минулого року (467,5 тис.). На одне вільне робоче місце претендували 6 безробітних (минулоріч – 9).

Про це йдеться у статистичній інформації, оприлюдненій Державною службою зайнятості. Кількість осіб, працевлаштованих за сприяння Державної служби зайнятості, зросла на 27 тис., або 16%, порівняно з I кварталом 2016 року та становила 199,3 тис. При цьому майже половина з них були працевлаштовані оперативно до надання статусу безробітного. Крім того, 59,2 тис. осіб були залучені до громадських та інших робіт тимчасового характеру. Кількість роботодавців, які співпрацювали з центрами зайнятості, збільшилася на 21% та становила 83 тис. Кількість вакансій у базі даних Державної служби зайнятості збільшилася на 27% – до 319 тис. одиниць. Задля забезпечення відповідності професійно-кваліфікаційного рівня шукачів роботи вимогам роботодавців, за сприяння Державної служби зайнятості понад 75 тис. безробітних проходили професійне навчання, що на 7% більше, ніж у відповідному періоді 2016 року. Зокрема, кількість безробітних, які навчалися в центрах професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості, зросла на 17% та становила майже 20 тис. Серед безробітних, зареєстрованих у Державній службі зайнятості станом

на 1 квітня 2017 року, чверть раніше працювали в сільському, лісовому та рибному господарстві; 17% були зайняті в державному управлінні, обороні, обов'язковому соціальному страхуванні; кожний сьомий з числа безробітних раніше працював у торгівлі, ремонті або переробній та добувній промисловості. За професійними групами серед зареєстрованих безробітних переважають законодавці, державні службовці, керівники, робітники з обслуговування, експлуатації машин і працівники сфери торгівлі та послуг. На 1 квітня 2017 року кількість вакансій, заявлених роботодавцями до Державної служби зайнятості, порівняно з відповідним періодом минулого року зросла наполовину та становила понад 73 тис. одиниць. Крім того, в базі даних служби зайнятості містилася інформація про 36 тис. пропозицій роботи, отриманих з інших джерел. За професійними групами найбільший попит у роботодавців мали робітники з обслуговування устаткування та машин (24%), а також кваліфіковані робітники з інструментом (18%). Завдяки зростанню кількості вакансій та скороченню зареєстрованих безробітних суттєво знизився дисбаланс між попитом і пропозицією на ринку праці.

ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЙБІЛЬШЕ ВАКАНСІЙ МАЮТЬ МІСЦЕ:

22%

у сільському,
лісовому та рибному
господарстві

20%

на підприємствах
переробної та
добувної
промисловості

16%

на підприємствах
торгівлі та
ремонтно-автотранспортуПРОФКОМ БУРШТИНСЬКОЇ ТЕС:
НА ЗАХИСТІ ІНТЕРЕСІВ СПІЛЧАН

Одним з рушіїв розвитку виробництва країни є робітничий клас, який створює матеріальні ресурси. Головне завдання профспілок – високий рівень заробітної плати робітничого персоналу, відстоювання честі та гідності працівників, що надзвичайно важливо нині, в час падіння престижу робітничих професій. У цій ситуації як ніколи потрібна сильна профспілка, що представляє в переговорах з роботодавцем інтереси спільчан. Де є активна профспілка, там є ефективний колективний договір та належний соціальний пакет.

ДОСВІД

Основою вимогою протестних акцій профактиву Бурштинської ТЕС у 2016 році було збільшення рівня заробітної плати. За словами голови профкому Руслана Карвацького, адміністрація неохоче йшла на зустріч протестувальникам. Проте, в минулому році профспілковому комітету спільно з адміністрацією таки вдалося покращити низку соціальних стандартів.

Насамперед енергетики домоглися підвищення рівня оплати праці, зокрема йдеться про надурочні години. За нормативними актами, вахтовий працівник повинен відпрацювати 2004 години на рік. Фактично в попередні роки мали місце переpracування робочого часу, які або не враховувалися, або оплачувалися лише частково. Минулоріч ситуація змінилася на краще. Всім, хто працює вахтовим методом, переpracування почали оплачувати в подвійному розмірі. У вересні минулого року за півріччя адміністрація Бурштинської ТЕС виплатила працівникам за переpracувані години і понаднормовий час 3,5 млн грн.

Вирішені проблемні питання пов'язані з роботою у шкідливих умовах. Після проведення атестації робочих місць працівникам, які мали 8% шкідливості при виконанні

виробничих завдань, цей показник визначено в розмірі 12%. Підвищено відсоток шкідливості іншим категоріям працюючих, що позначається на збільшенні додаткової відпустки за шкідливі умови праці.

У
МИНУЛОМУ
РОЦІ ПРОФСПІЛКОВОМУ
КОМІТЕТУ СПІЛЬНО
З АДМІНІСТРАЦІЄЮ ВДАЛОСЯ
ПОКРАЩИТИ НИЗКУ СОЦІАЛЬНИХ
СТАНДАРТІВ. НАСАМПЕРЕД,
ЕНЕРГЕТИКИ ДОМОГЛИСЯ
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОПЛАТИ
ПРАЦІ, ЗОКРЕМА ЙДЕТЬСЯ
ПРО НАДУРОЧНІ
ГОДИНИ.

Відповідно до змін, що внесені до колективного договору, виплачуються оклади працівникам при досягненні ювілейних дат. Важливо також, що при виході на пенсію енергетики одержують доплату в розмірі 12 посадових окладів.

Останнім часом збільшилися витрати адміністрації та профкому станції на соціальні потреби. Працівники та члени їхніх сімей мають змогу безкоштовно відвідувати ба-

сейн. Упорядковано базу відпочинку «Легенда», що відтепер має футбольне та волейбольне поля. Це дозволяє активно залучати працівників до занять фізкультурою та спортом.

Адміністрація та профком дбають про здоров'я енергетиків. У 2016 році оздоровлено 2363 працюючих, 1439 дітей працівників, а також 117 пенсіонерів, колишніх виробничників. Загалом на оздоровлення було витрачено 3 млн 31 тис. грн.

Відбулися позитивні зрушення в оплаті праці, задоволенні соціальних потреб працівників. Проте профкому не скрізь вдалося досягнути порозуміння з адміністрацією. Наприклад, за маневреність блоків станція отримала від енергоринку в жовтні минулого року 145 млн грн, а заплата працівникам, які брали в цьому участь, лише 344,5 тис. грн, що складає 0,23% від вказаної суми. Як було використано решту одержаних прибутків, колективу станції невідомо.

Подальшу боротьбу за поліпшення конституційних прав працівників профком Бурштинської ТЕС вважає своїм статутним обов'язком.

Василь ГРИНЬКІВ,

голова Івано-Франківської обласної організації профспілки працівників енергетики та електротехнічної промисловості

В опублікованому проекті постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятості в яких дає право виходу на пенсію за віком на пільгових умовах» були відсутні та виключені професії і посади працівників станції, а саме електрослюсарів, електромонтерів, які здійснюють ремонт та монтаж котельного, турбінного устаткування, подавання палива та пилопригнітування, а також майстрів, начальників змін, зайнятих на цих роботах. До вказаного списку потрапили 595 виробничників Бурштинської ТЕС, які працюють у шкідливих умовах, що підтверджено фотографіями робочого часу, результатами проведення атестації робочих місць. Після звернення профкому електростанції до Уряду 14 червня 2016 року, інших зацікавлених міністерств із заявою-клопотанням про вирішення цієї важливої проблеми вказані професії та посади (крім акумуляторників) були включені до чинної постанови Кабміну від 24.06.2016. Тепер справа за виконанням цієї постанови, що й тримає на постійному контролі профком станції.

У ТУРИЗМІ – ВСЕ ЖИТТЯ

1 травня виповнюється 75 років від дня народження Геннадія Пилиповича Науменка – відомого громадського і науково-педагогічного діяча, одного із заснователів і керівників туристично-екскурсійної справи в Україні.

ЮВІЛЕЙ

Геннадій Науменко закінчив філологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка, працював на виробництві, у молодіжних організаціях державних університетів ім. Шевченка, працював на виробництві, у молодіжних організаціях державних університетів ім. Шевченка, працював на виробництві, у молодіжних організаціях державних університетів ім. Шевченка.

У 25 років він став директором новоствореного Київського відділення Бюро міжнародного молодіжного туризму (БММТ) «Супутник». Довелося займатися організацією дозвілля юних туристів – школярів і студентів, робітничої та сільської молоді у нашій країні і за кордоном, а також прийомом у нас іноземців.

Із часом цей рух набув значного поширення і з ініціативи Геннадія Науменка в 1972 році створюється Українське республіканське БММТ «Супутник», яке він очолював протягом майже 10 років. По суті, це вже була солідна туристична агенція із сотнею піддомчих філіалів, готелів, підприємств харчування, транспортних організацій в усіх великих туристичних центрах країни, яка обслуговувала щороку близько 2 млн туристів і співпрацювала із 500 іноземними молодіжними організаціями. Разом з діючими потужними за своїми виробничими можливостями Головним управлінням з іноземного туризму при Уряді України, яке обслуговувало зарубіжних гостей, і Республіканською радою з туризму та екскурсій профспілок, яка опікувалася співвітчизниками всередині країни, молодіжний «Супутник» входив до монополістичної туристичної трійки України.

У 1981–1985 роках Геннадій Пилипович працює першим заступником голови правління товариства «Україна», яке займалося зміцненням контактів з українською діаспорою в інших країнах світу. За його безпосередньою участю в багатьох зарубіжних країнах встановлюються пам'ятники вельетним української культури Тарасу Шевченку, Лесі Українці, Івану Франку. Відбувається обмін делегаціями так званої «народної дипломатії». Відкриваються етнографічні та інші тематичні виставки про нашу країну, проводяться фестивалі дружби, концерти, морські і річкові круїзи, ярмарки української книги...

Потім протягом 8 років він очолює деканат Українського філіалу Інституту підвищення кваліфікації працівників туристично-екскурсійних організацій. Захистив дисертацію на звання кандидата історичних наук.

У 1993 році Геннадій Науменко разом з колегами створив перший державний орган, який у комплексі веде туристичною сферою, – Держкомтуризм, працював заступником голови, брав безпосередню участь у розробці

першого в історії України Закону «Про туризм», підготував відповідних проектів указів Президента, визначальних постанов Кабінету Міністрів України, державних програм розвитку галузі, рекомендацій щодо ліцензування туристичних фірм і контролю за якістю туристично-екскурсійних послуг.

Велике значення Геннадій Пилипович надавав участі туристично-екскурсійних організацій України у міжнародних виставках і конференціях, що підвищувало імідж України. Завдяки його наполегливим зусиллям наша країна у 1997 році вступила до Всесвітньої туристичної організації (ВТО) – головної міжнародної міжурядової організації, виконавчого органу ООН, що відповідає за розробку і впровадження світової туристичної політики. Зрозуміло, все це дало рішучий поштовх у розвитку туризму та курортної справи країни, в організації відпочинку населення.

З 2001 року і до недавнього часу професор Геннадій Науменко працював завідувачем кафедри і першим проректором Інституту туризму, який він у свій час також заснував. Досвідчений педагог, він усі свої багаті знання та практичні навички щиро передавав молодій зміні. Підготував понад 100 наукових статей, монографій і досліджень, а також змістовні та обґрунтовані виступи у засобах масової інформації. Як керівник і науковий консультант брав участь у підготовці понад 20 кандидатів наук туристично-екскурсійного спрямування. За його ініціативи при інституті було створено ліній із підготовки старшокласників для майбутнього студентського поповнення, а також турбюро, яке займалося внутрішнім і міжнародним туризмом.

У унікальній сфері відпочинку Геннадій Пилипович працює вже понад 50 років. Туризм справді став феноменом його життя – він пройшов у ньому вогонь, воду і мідні труби. Загалом побував у 100 країнах світу і може аналізувати переваги та недоліки світового туристичного ринку. Ось чому його висновки і конкретні пропозиції щодо «філософії відпочинку» заслуговують серйозної уваги.

Перебуваючи на заслуженій пенсії, ветеран туризму захоплюється своїм давнім хобі – історичною літературою і мемуарами, відвідує театральні спектаклі. Водночас підтримує постійні зв'язки з туристичними організаціями, є членом Вченої ради Академії праці, соціальних відносин і туризму Федерації профспілок України. Очололює створену ним Асоціацію екскурсоводів, є дійсним членом Академії туризму України, президентом Українського благодійного фонду туризму «Намисто Славутича». Нещодавно зареєстровано громадську спілку «Асоціація професійних об'єднань фахівців кадрового потенціалу ту-

«Туризм, як і промисловість та сільське господарство, повинен стати вагомим наповнювачем дохідної частини державного бюджету України».

Геннадій НАУМЕНКО

ристсько-екскурсійної сфери України», яку він також очолює.

За визначні досягнення у розвитку туризму Геннадій Науменко нагороджений двома урядовими орденами і трьома медалями, Почесною грамотою Верховної Ради, Подякою Президента України, нагрудним знаком Федерації профспілок України «Профспілкова відзнака». Йому присвоєно високого звання – Почесного працівника туризму, заслуженого працівника культури України.

У ювіляра чудова сім'я: дружина Ольга Іванівна – доктор медичних наук, з якою він прожив 45 років, син Сергій – банківський працівник, онуки – Олександра, Михайло й Аня. Як бачимо, життя триває і естафета роду в нащадках.

Я знайомий з Геннадієм Пилиповичем вже понад 40 років, нам випало співпрацювати разом у молодіжних організаціях, у системі туризму. Це надзвичайно енергійна і компетентна, спокійна, врівноважена і доброзичлива людина, завжди готова прийти на допомогу. Він швидко схоплює все нове, сприймає складні ідеї, імпульсивно блискучим розумом, гострою і образністю мови, вмінням викладенням матеріалу. Кожна зустріч із ним запам'ятовується надовго.

У ці сонячні весняні дні Геннадій Науменка щиро вітають із знаменною датою колеги і друзі, випускники і студенти інституту, його дружина сім'я, далекі і близькі родичі, знайомі. Відяні люди від усієї душі бажають шановному ювіляру нових творчих успіхів, міцного здоров'я, сімейного благополуччя і довгих літ щасливого життя.

Туристичні стежки чекають на Вас, дорогий Геннадію Пилиповичу!

Іван ГАВРИЛИШИН,
член Національної спілки журналістів України

СЕМІНАР

ПРОФСПІЛКОВА МОЛОДЬ: У ПОШУКАХ ТВОРЧИХ ІДЕЙ

Нещодавно в Бурштинському торговельно-економічному коледжі Київського національного торговельно-економічного університету відбулося засідання обласного методичного об'єднання голів студентських профкомів ВНЗ I–II рівня акредитації Івано-Франківської області.

Адміністрацією коледжу було підготовлено теку з матеріалами для ознайомлення з роботою засідання та базою навчального закладу. Заступник директора з навчально-виховної роботи Олександра Торбин розпочала роботу методоб'єднання з презентації навчального закладу. Вона підкреслила, що педагогічний колектив перебуває в пошуку нових ідей, форм і способів організації навчально-виховного процесу, прагне перетворити навчальний заклад на базовий для регіону з підготовки спеціалістів для сфер обслуговування, виробництва та технологій, а також забезпечити своїм вихованцям комфортні умови їхнього перебування в коледжі. На базі Бурштинського ТЕК постійно проводяться різні заходи для допомоги та підтримки соціально незахищених учнів та студентів. Тож у ході засідання розглянуто питання «Особливості роботи студентського профкому із соціально незахищеними верствами учнів та студентів», яке висвітлює голова студентського профспілкового комітету коледжу Олена Нога. Учасники засідання дізналися про види, форми та методи роботи студентського профспілкового комітету з дітьми, які потребують допомоги.

Продовжила роботу засідання соціальний педагог коледжу Наталія Кравчук, яка доповіла про сучасний стан політики та законодавства з питань захисту студентської молоді. А завершив теоретичну частину голова обласного методоб'єднання Роман Благий, який порушив проблему організації профспілкової освіти та профспілкової діяльності в групі. Учасники семінару активно долучались до обговорення та висловлювали свої думки з цих та інших питань.

Масу позитивних емоцій подарував розважально-пізнавальний захід «Міс Романтична весна 2017 року». Дійство проходило в актовій залі коледжу й у ньому взяли участь студентки I–II курсів. Відбулися п'ять конкурсів: дефіле у вишиванках, представлення учасниць, конкурс «Господинька», «Коронний номер», дефіле у вечірніх сукнях, де кожна з дівчат продемонструвала свою красу, талант, харизму. В кулінарному змаганні конкурсантки представили власноруч приготовані страви. Цей захід надихнув усіх учасників семінару на подальшу активну профспілкову роботу.

Вл. інф. Бурштинського ТЕК КНТЕУ

Профспілковий рух у сучасних умовах потребує лідерів нової формації, фахівців компетентних, відповідальних, здатних мислити неординарно, генерувати нові ідеї та приймати нестандартні рішення. І одним з осередків активного профспілкового життя є студентська первинка, що дає можливість молоді реалізувати та вдосконалювати себе.

Сергій КАПЛІН, представник ФПУ у парламенті:

«У нас високий рівень травматизму на робочому місці, а за рівнем ефективності праці Україна – на передостанньому місці в світі. Питання захисту людини праці, забезпечення належних умов для роботи наших громадян дуже важливе. Люди мають працювати у належних умовах, це вимога європейських структур, яку має виконати держава. Потрібно добитися порядку і прозорості у виплаті зарплати. Важливою складовою є належний контроль за дотриманням безпеки праці».

Роман ЧЕРНЕГА, голова Державної служби України з питань праці:

«За час дії мораторію кількість нещасних випадків на підприємствах багаторазово зросла. Тож до нас надходять тисячі звернень від трудових колективів та профспілок з проханням відновити практику перевірок з охорони праці. Ми готуємо відповідне звернення до Кабінету Міністрів, яке незабаром подамо. Скажу ще одне: не треба боятися наших перевірок. Перевіряючи підприємство, ми будемо вказувати на недоліки в охороні праці та надаватимемо можливість власникам усунути їх. Лише злісні порушники законодавства будуть покарані».

28 КВІТНЯ – ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

ОПТИМІЗУВАВШИ ДАНІ, ВИЗНАЧАЄМО ПРІОРИТЕТИ

Ця дата не закликає до особливих привітань і гучних радісних демонстрацій. День охорони праці має на меті не тільки залучити увагу всієї світової громадськості до невирішених проблем охорони праці, а й просувати культуру праці в усі сфери діяльності людини. Темою цього річного Всесвітнього дня охорони праці стала «Оптимізація збору та використання даних з охорони праці». Вдосконалення національних систем реєстрації та повідомлень про нещасні випадки дасть змогу на державному рівні збирати та аналізувати дані для запобігання нещасним випадкам. Оскільки ця тема близька до діяльності профспілок, наш часопис відводить їй центральне місце у випуску.

ПОІНФОРМОВАНІЙ – ОЗНАЧАЄ ОЗБРОЄНИЙ

Систематизація даних про професійні захворювання та нещасні випадки на виробництві істотно допомагає в запобіганні новим трагедіям та аваріям на виробництві. Тому поліпшувати системи реєстрації та повідомлення про нещасні випадки, що сталися на виробництві, не просто важливо, а вкрай необхідно. Особливо в нашій країні. Адже співвідношення показників загального травматизму і травматизму із смертельними наслідками в Україні не відповідає закономірностям, що існують у світі. Частота випадків смертельного травматизму в Україні вища і становить майже 7% від загальної кількості травмованих, водночас як у країнах Заходу вона дорівнює 0,08–0,12%. Це можна пояснити нереструктурованим значною кількістю виробничих травм. Крім того, в статистиці виробничого травматизму не враховано осіб, які працювали за цивільно-правовими угодами, оскільки ці показники потрапляють до категорії випадків, не пов'язаних з виробництвом. Відтак про об'єктивність даних го-

ворити не доводиться. Хоча в Україні є законодавчі норми, які зобов'язують роботодавця інформувати працівників про умови праці, про всі небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що реально чи потенційно можуть впливати на них і навіть загрожувати їхньому здоров'ю, а то й життю, офіційна статистика аж занадто необ'єктивна.

Чому сьогодні постало завдання систематичного і достовірного збору даних про стан охорони праці і травматизму на виробництві? Бо це, стверджують фахівці МОП, дає змогу розробити дієві заходи з профілактики на всіх рівнях: підприємств, регіонів і держави загалом. Використання новітніх інформаційних систем дозволяє чіткіше визначити пріоритети у державній політиці у сфері охорони праці, раціонально використовувати людські ресурси та підвищувати рівень безпеки на виробництві.

Фактично в усіх країнах світу й міжнародних організаціях дослідження та оцінку ризиків для життя і здоров'я працівників розглядають як основний механізм профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності. Чи можна впровадити таку систему у вітчизняну

практику? Можна, але за умови наявності об'єктивних статистичних даних, що відображають реальний стан виробничого травматизму. Особливо це стосується використання кількісних методів оцінювання виробничого та професійного ризиків.

Профспілковий актив одним з основних завдань вважає налагодження системи широкого доступу до даних про стан охорони праці на кожному робочому місці, виробничий травматизм на рівні регіонів, фондів соціального страхування і держави. Відкритість і прозорість такої інформації слугуватиме створенню безпечних робочих місць. Лідери профспілок наполягають на необхідності вдосконалення систем реєстрації, збору й аналізу даних з охорони праці. Це дозволить визначити, які саме проблеми у царині охорони праці потребують нагального вирішення та які ресурси для цього необхідні.

Для українських реалій ця проблема є більш ніж актуальною навіть у постіндустріальну епоху. Щорічно внаслідок відсутності належних умов праці, нехтування правилами безпеки та байдужості органів контролю гинуть сотні наших співгромадян. Тисячі отримують травми

різного ступеня важкості й уже до кінця життя можуть залишитися інвалідами.

ПІДВОДНІ РИФИ МОРАТОРІЮ

Стан охорони праці на підприємстві, результативність і стабільність всієї системи діяльності багато в чому залежать від позиції керівника, його стилю та методів управління. Завдання керівника підприємства в сучасних умовах полягає в тому, щоб виробити й чітко визначити політику в сфері охорони праці, мотивувати персонал на досягнення поставлених цілей та орієнтирів, забезпечити контроль за виконанням прийнятих управлінських рішень. Одним з обов'язків роботодавця, згідно закону України «Про охорону праці», є усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розсліду-

вання цих причин. Об'єктивно, не завжди керівник підприємства чи установи може охопити весь комплекс завдань, які вирішуються, приділити їм необхідну увагу, тому дуже важливу роль у питаннях охорони праці відіграє відповідна служба охорони праці. Підвищенню рівня безпеки праці певною мірою сприяє постійна робота спеціалістів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. Виконуючи одне з його головних завдань, страхові експерти з охорони праці робочих органів виконавчої дирекції Фонду в області проводять цілеспрямовану роботу щодо профілактики та запобігання виробничому травматизму на підприємствах, в установах та організаціях, надають всебічну допомогу страховальникам та організації належної працезахоронної діяльності. Фахівці Фонду виступають як консультанти та помічники роботодавця з питань охорони праці та соціального страхування від

Тарас ЖОВТЕНКО, експерт Центру євроатлантичної інтеграції:

«За даними МОП, серед економічно розвинених країн Україна є одним з лідерів за рівнем смертності від виробничого травматизму. На жаль, з 90-х років ні держава, ні приватні власники не поспішали замінювати морально і фізично застаріле обладнання, інвестувати в технічне переозброєння виробництва. І сьогодні є приклади, коли великий бізнес продовжує вичавлювати останнє з виробництва, створених ще в 50-60-ті роки минулого століття. Враховуючи зношеність міської інфраструктури, ситуація стає катастрофічною».

Валерій АКОП'ЯН, директор виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України:

«Безсумнівно, питання охорони праці є дуже важливим і має неабияке значення для українського суспільства, надто сьогодні, коли більшість підприємств намагаються оптимізувати виробничі витрати і не приділяють належної уваги створенню безпечних і нешкідливих умов праці. Травматизм на виробництві завдає не лише багато горя і страждань конкретним людям, їхнім рідним та близьким, а й безпосередньо впливає на економіку країни, бо ці особисті трагедії виливаються в чималі суспільні втрати, негативно позначаються на рівні життя людей».

ТНІЙ ЦІ

Понад 100

КРАЇН СВІТУ,
ПОЧИНАЮЧИ
З 2002 РОКУ,
ВІДЗНАЧАЮТЬ
ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ
ОХОРОНИ ПРАЦІ

23,6%

НЕЩАСНИХ
ВИПАДКІВ НА
ВИРОБНИЦТВІ
ТРАПЛЯЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ
НЕДОТРИМАННЯ
ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ
САМИМИ
ПРАЦІВНИКАМИ

**Близько 60
млрд грн,**

ЗА ПІДРАХУНКАМИ
ЕКСПЕРТІВ, СТАНОВЛЯТЬ
ЩОРІЧНІ ЕКОНОМІЧНІ
ВТРАТИ УКРАЇНИ У СФЕРІ
ОХОРОНИ ПРАЦІ

ПРАВИЛА ЦІНОЮ В ЖИТТЯ

За оцінками Міжнародної організації праці (МОП), щорічно трапляються понад 270 млн нещасних випадків на виробництві, що зумовлюють відсутність на робочому місці більше 3 днів, і близько 160 млн випадків хвороб без смертельного наслідку. Щодня в світі в результаті нещасних випадків і захворюваності на виробництві вмирають близько 5 тис. осіб, на рік – 2–2,3 млн осіб.

Для запобігання нещасним випадкам на виробництві існують цілі інженерні системи з техніки безпеки. З урахуванням специфіки того чи іншого робочого процесу розробляються відповідні інструкції, приписи, правила з техніки безпеки, запроваджується систематичний інструктаж працівників і всього персоналу, до штату вводиться інженер з техніки безпеки. Якщо такої можливості немає, то його функції виконує або дублює начальник підрозділу, зміни, майстер або бригадир. На жаль, це різко знижує якість контролю за дотриманням техніки безпеки. Але навіть це не може повністю запобігти так званому «людському фактору». Статистика чітко показує, що найчастіше випадки травматизму на виробництві трапляються саме тоді, коли увага працівника знижена. Це зазвичай відбувається наприкінці робочого дня, в кінці робочого тижня, рідше – перед обідньою перервою. На жаль, через небадьовість виконавця робіт правила техніки безпеки часто пишуться ціною здоров'я та життя працівників.

Міжнародна організація праці оголосила 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці з метою привернути увагу світової громадськості до масштабів проблеми, а також до того, яким чином створення та просування культури охорони праці може сприяти зниженню щорічної смертності на робочому місці. Вперше цей день відзначався у 2003 році.

Ідея Всесвітнього дня охорони праці бере початок від уперше проведеного американськими та канадськими трудящими 1989 року Дня пам'яті загиблих працівників, а також тих, що отримали травми на виробництві.

У цей день у понад 100 країнах світу проводяться заходи, покликані привернути увагу до невіршених проблем охорони праці. В Україні він отримав назву «День охорони праці» і відзначається згідно з Указом Президента України № 685/2006 від 18 серпня 2006 року щорічно 28 квітня.

ного контролю деякі недобросовісні роботодавці всіяко намагаються приховати випадки виробничого травматизму.

Окрім того, згідно з аналізом активів про нещасні випадки, пов'язані з виробництвом, слід відзначити кілька тривожних тенденцій. По-перше, це низька якість проведення розслідувань. По-друге, досить часто вся відповідальність за нещасний випадок перекладається на потерпілого. По-третє, іноді причини нещасного випадку визначено невірно або не в повному обсязі. Та головне – час від часу заплановані заходи мають формальний характер та усувають не всі причини настання нещасного випадку.

Вже нинішнього року інспектори Державного управління праці без усяких обмежень будуть здійснювати перевірки дотримання роботодавцями законодавства про працю та охорону праці. Варто зауважити, що у прийняття зазначеного закону саме в такій редакції профспілки зробили свій внесок.

І ще на одну особливість звертають увагу профспілкові лідери. Економічні негаразди спонукують частину українських виробників ховатися «в тінь». Кількість працівників, не охоплених трудовими відносинами, зростає з року в рік. Зрозуміло, що безпека та контроль за дотриманням умов праці в таких випадках тільки на словах залишається на совісті роботодавця, а на ділі – самого робітника.

ЗАМКНУТЕ КОЛО

Кожен суб'єкт господарювання, запроваджуючи певний бізнес, замислюється над про-

цесом виконання працівниками роботи з дотриманням ними охорони праці. Але, насамперед, розуміє охорону праці як створення робочих місць для працюючих, забезпечення оплати їх праці. Що ж до запровадження чи створення системи управління охороною праці на підприємстві, то керівники підприємств ставляться до цього питання досить легковажно, нехтуючи насамперед Законом України «Про охорону праці» та іншими нормативно-правовими актами.

Роботодавець повинен створити службу з охорони праці або призначити відповідних фахівців для виконання такої роботи. Найбільше уваги питанням охорони праці приділяють на потужних чи розвинених підприємствах, а саме на енергетичних, зв'язку та інших, де служби з охорони праці контролюють стан справ. Не переймаються станом охорони праці приватні фірми, торговельні підприємства, підприємці, що використовують найману працю, які не знають чи не хочуть знати про працівників, відповідальних за роботу з охорони праці. Дехто з них вважає, що такі працівники не вносять своєї частки в показники роботи підприємства: не виробляють певної продукції, не обслуговують обладнання чи устаткування, тому користі від них немає. Та коли трапляється нещасний випадок у приватника, то звинувачення завжди лягає на плечі працівника, який не знав процесу технології виготовлення, правил поводження з машинами та механізмами, своїх обов'язків та функцій. На інженерів з охорони праці економісти.

І не лише на приватному підприємстві. Рівень витрат

на охорону праці у загальному обсязі валового внутрішнього продукту та промислової продукції в Україні постійно й неухильно зменшується. Фінансування в сфері охорони праці спрямовується переважно на усунення наслідків небезпечних шкідливих умов праці, а не на запобігання їм та профілактичні заходи. Більшість малих та середніх суб'єктів господарювання коштів на охорону праці взагалі не виділяють, сподіваючись, що все минеться. Але коли стається аварія, нещасний випадок на виробництві, підприємство втрачає дохід, витрачає додаткові кошти на поновлення виробничого циклу, морально несе відповідальність за працівника, який втратив здоров'я.

Тут можна говорити про своєрідне замкнуте коло. Керівництво намагається якомога більше зекономити на тому, що напругу не приносить прибутку, і не витрачати зайвого на забезпечення гідних і безпечних умов праці. Працівники хочуть отримувати пільги і компенсації за будь-яке мінімальне відхилення від нормальних умов праці. Контролюючі органи прагнуть бачити забезпечення виконання всіх вимог з охорони праці, що прописані в законі.

Як розірвати це коло? Адміністративні методи точно не допоможуть. Роботодавців потрібно зацікавити економічно, аби вони збагнули, що нещасний випадок на виробництві може коштувати набагато більше, ніж забезпечення належної охорони праці. Роботодавець має створити такі умови, щоб з його працівником просто не міг трапитися нещасний випадок.

ЧЕРКАЩИНА

ЕНЕРГЕТИКИ РЕГІОНУ
ПРОДОВЖУЮТЬ
БОРОТИСЯ ЗА
ВЛАСНУ ЗАРПЛАТУ

18 квітня керівники та голови цехових комітетів профспілкових організацій структурних підрозділів ПАТ «Черкасиобленерго» зібралися в головному офісі для вирішення проблеми заборгованості із зарплати, яка не виплачується з початку 2017 року.

Виконуючий обов'язки голови правління ПАТ Олег Самчук поінформував про намагання вирішити проблему на рівні Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, і ДП «Енергоринок». За його словами, найближчим часом буде прийнято відповідну постанову НКРЕКП, яка дозволить розпочати поетапну виплату зарплати. Рівень напруженості в колективі та присутність в актовій залі адміністративної споруди енергетиків приватної охорони, найнятої ще у вересні 2016 року попереднім керівником ПАТ «Черкасиобленерго», неадекватність поведінки охоронців привели до логічного вирішення ситуації. Працівники змусили правоохоронні органи вивести 30 охоронців з території підприємства та розпочати дії щодо встановлення законності їх перебування та права на носіння зброї. Питання ж зарплати залишається відкритим.

Вл. інф. ФПО

ВОЛИНЬ

ЗАСІДАННЯ РАДИ
ПРОФСПІЛКИ АПК

Відбулося п'яте засідання Волинської обласної ради профспілки працівників аграрно-промислового комплексу, де було заслухано питання «Про поточний момент та дії обласної ради профспілки АПК в умовах політичної та соціально-економічної кризи».

У своїй доповіді голова обласної ради профспілки Віталій Лупашко докладно проаналізував роботу у 2016 році, висвітлив нагальні проблеми, зокрема щодо організаційного та фінансового зміцнення профспілкових лав, соціально-економічного захисту спілчан. Чи не найгострішим питанням під час обговорення стало встановлення мінімального рівня оплати праці, що зламало традиційну тарифну систему та спровокувало масову «зрівнялівку». Із цього питання було прийнято постанову, а також визначено заходи на наступний рік. Члени ради затвердили звіт про виконання бюджету обласної профорганізації працівників АПК за минулий рік і прийняли цьогорічний бюджет.

Прес-центр ФПО

СПІВЧУТТЯ

Центральна рада Профспілки працівників соціальної сфери України висловлює щирі співчуття колегам, рідним і близьким з приводу передчасної смерті в.о. головного редактора, керівника об'єднаної редакції журналів «Соціальний захист» та «Людина і праця» **Качан Лідія Степанівна**. Її життєвий шлях є яскравим прикладом самовідданості улюбленій справі, відповідальності та обов'язку. Нехай світла пам'ять про неї збережеться в серцях тих, хто її знав.

АТЕСТАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ:
ЯК ЗАХИСТИТИ ПРАЦІВНИКА?

ХАРКІВЩИНА

Триває робота Консультаційно-інформаційної платформи з питань праці, зайнятості та охорони праці для членів профспілок Харківщини – спільного проекту об'єднання профспілок області, обласних відділень НСПП, Головного управління Держпраці, центру зайнятості та Харківського соціально-економічного інституту. 19 квітня у межах заходів з нагоди Дня охорони праці в ХСЕІ під час тематичної години відбулася дискусія «Атестація робочих місць за умовами праці та її вплив на соціальний захист робітників, які працюють у важких та шкідливих умовах праці».

У дискусії взяли участь заступник голови Об'єднання профспілок Харківської області Сергій Волков, начальник управління з питань праці Головного управління Держпраці у Харківській області Юлія Гончарова, начальник відділення Національної служби посередництва і примирення у Харківській області Сергій Лайков, заступник директора обласного центру зайнятості Анатолій Толстих, заступник начальника управління праці та зайнятості Департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації Сергій Глухов, керівник секретаріату Спільного представницького органу роботодавців області, виконавчий директор Об'єднання організацій роботодавців «Граніт» Василь Григор'єв, представники Науково-дослідного інституту профілактичної медицини, Науково-дослідного інституту гігієни праці та професійних захворювань Харківського національного

медичного університету, ДУ «Харківський обласний лабораторний центр МОЗ України», ТОВ «Центр сертифікації «ТИСК ПЛЮС», ТОВ «Центр охорони праці «Новатор-сервіс», провідні спеціалісти ОПХО, ГУ Держпраці та відділення НСПП у Харківській області, представники обласних галузевих профспілкових організацій, профкомів провідних підприємств і організацій Харківщини, науковці, викладачі, члени лекторської групи факультету підвищення кваліфікації профспілкових кадрів ХСЕІ.

У форматі консультаційно-інформаційної платформи представники профспілкових організацій отримали відповіді на свої запитання і коментарі від досвідчених професіоналів. Відбулося конструктивне обговорення питань щодо атестації робочих місць за умовами праці і її впливу на соціальний захист робітників, які працюють у важких та шкідливих умовах.

Проведення атестації є дуже важливим, тому що від її результатів залежить рівень соціального захисту працівників, зайнятих у шкідливих та важких умовах праці. У разі відсутності підтвердження шкідливих

умов праці за результатами атестації робочих місць працівники втрачають право на пільги та компенсації, передбачені чинним законодавством, у тому числі право на доплати, компенсації, додаткові відпустки, пільгову пенсію.

Учасники заходу висловлювали свої думки й щодо запобігання та усунення порушень законодавства про безпеку й охорону праці на підприємствах м. Харкова та Харківської області. Представники профспілкових організацій отримали значну інформаційно-довідкову допомогу з обговорюваних питань.

Актуальна тема викликала гостру зацікавленість учасників дискусії. Присутні відзначили важливість дієвого контролю профспілок за дотриманням законодавства про працю, її безпеку й охорону, вдосконалення взаємовідносин сторін соціального діалогу для здійснення ефективного вирішення питань у справі захисту трудівників. Було вирішено продовжити співпрацю у форматі консультаційно-інформаційної платформи.

Олена ШПУРІК,
декан факультету підвищення кваліфікації профспілкових кадрів ХСЕІ

ЗАПОРІЖЖЯ

НА ЧАСІ – БЕЗПЕКА ПРАЦІ

18 квітня Запорізька обласна рада профспілок провела розширене засідання президії з порядком денним «Про стан проблемної безпеки, охорони праці, рівня виробничого і невиробничого травматизму, профзахворюваності в 2016 році і спільні дії соціального партнерства щодо поліпшення безпеки життєдіяльності населення Запорізької області».

Узібранні взяли участь представники сторін соціального партнерства, органів держнагляду й управління охороною праці.

За результатами обговорення визначено заходи внутрішньообласного характеру, а також запропоновано звер-

нутися до Кабінету Міністрів України з питань:
– невиконання Кабміном обіцянок прийняти постанову щодо змін до Списків № 1 і № 2 (пільгове пенсійне забезпечення), узгоджених із профспілками;
– відновлення в повному обсязі статистичної звітності за формою 7 ТНВ

у частині фінансування заходів з охорони праці;
– перегляду чинного Порядку розслідування та ведення обліку травматизму невиробничого характеру.

Вл. інф. облпрофради

ЗАВДЯКИ ТІСНІЙ СПІВПРАЦІ МЕДИЦИНА БУДЕ ЕФЕКТИВНОЮ

Багатостраждальна медична реформа проходить іще одне коло випробувань. Цьогоріч задля цього з 1 січня держава змінює принцип фінансування медичних закладів первинної ланки. Які нововведення очікують на українців, аби медицина була ефективною? З цим запитанням ми звернулися до головного лікаря Хмельницької міської поліклініки № 1, обласного позаштатного онколога департаменту охорони здоров'я Хмельницької обласної державної адміністрації, кандидата медичних наук В'ячеслава Мороза. В'ячеслав Анатолійович обирався депутатом Хмельницької міської ради, головою профкому онкодиспансеру.

ХМЕЛЬНИЧЧИНА

– В'ячеславе Анатолійовичу, розкажіть, будь ласка, про концепцію нової медичної моделі.

– Почну з того, що до лікувально-профілактичних закладів, які надають медичну допомогу, належать, зокрема, центри медико-санітарної допомоги, амбулаторії, на базі яких створюється система сімейної медицини європейського зразка. Це дасть змогу кожному українцю обирати сімейного лікаря для себе та своїх рідних, підписавши з ним прямі угоди з чіткою визначенням обсягом гарантованих послуг та витрат на них.

У свою чергу, держава спрямуватиме кошти за пацієнтом, тобто на оплату отриманих громадянином послуг тому лікареві й закладу, який він обрав. Доходи сімейних лікарів залежатимуть від кількості пацієнтів, яких вони обслуговуватимуть.

– А як відбулося реформування на базі міської поліклініки № 1, яку Ви очолюєте в обласному центрі?

– Дільничних лікарів не буде. Ці функції, але більш розширені, будуть виконувати лікарі загальної практики сімейної медицини. І як я вже казав, після підписання прямих угод з пацієнтами будуть обслуговувати їх. А координують роботу «сімейних лікарів» центри медико-санітарної допомоги, яких у місті створено два.

Поліклініка виконує функцію медичної установи, яка надає допомогу другого рівня. Це проведення консультацій вузькими спеціалістами, зокрема хірургами, невропатологами, ендокринологами, окулістами та ін., додаткових методів обстеження, в тому числі лабораторних досліджень, УЗД, ендоскопічних та рентгенологічних обстежень, лікування в хірургічному, фізіотерапевтичному відділенні та денному стаціонарі. Спеціалісти повинні приймати пацієнтів лише

за направленнями «сімейних лікарів». Координатором активних позитивних змін у структурі та принципах роботи медицини міста є міський голова, профільні заступники, управління охорони здоров'я Хмельницької міської ради, яких активно підтримує депутатський корпус міської ради, громадські організації.

– Спілкуючись з пересічними українцями, дізнаємося, що вони, й навіть самі медичні працівники, такими нововведеннями не всі задоволені. А як Ви вважаєте?

– На мою думку, концепція нової моделі має, насамперед, широко обговорюватися з представниками медичної сфери, враховувати їхні пропозиції, зауваження. Нині чимало запитань і щодо фінансування, передбаченого для здійснення реформ. Зокрема, необхідно з'ясувати, що може містити гарантований перелік послуг. Адже нам кажуть тільки про консультації, бо з лабораторними дослідженнями питання у реформаторів не повністю вирішено, як і з флюорографією, УЗД, діагностикою.

А ще результати реформи значною мірою залежать від того, наскільки грамотно буде побудована її комунікаційна стратегія, скільки інформаційних і публічних заходів вживатиме профільне міністерство.

– У кількох словах розкажіть про співпрацю з профкомом.

– Досвіду в профспілковій роботі мені не позичати, бо був головою профкому, працюючи лікарем-онкохірургом у Хмельницькому обласному онкологічному диспансері. Тому, скажу без перебільшення, в наших здобутках на ниві охорони здоров'я є вагома частка зусиль міської профспілкової організації працівників медицини, яку очолює заступник головного лікаря, лікар-гастроентеролог Хмельницької міської поліклініки № 3 Тетяна Кудла. Тісна співпраця адміністра-

ції та профкому й під час реформування галузі медицини сприятиме забезпеченню стабільної, ефективної діяльності нашого лікувального закладу. При укладанні нового колективного договору велику увагу приділяємо соціальному захисту працівників поліклініки.

– І наостанок ще одне важливе запитання як до позаштатного онколога департаменту охорони здоров'я Хмельницької ОДА: що потрібно зробити для покращення лікування хворих на рак?

– Вважаю, що в умовах проведення змін у сфері охорони здоров'я онкологічна допомога населенню в повному обсязі має фінансуватися за рахунок державного бюджету. Адже вартість сучасної ефективної діагностики, комплексного лікування та реабілітації досить висока й не по кишені більшості родин українців. А за причинами смертності онкологічна патологія в державі, Хмельницькій області посідає друге місце. Нещодавно на обласній протираківій комісії провели аналіз результатів надання онкологічної допомоги населенню області та розробили пріоритети роботи на майбутнє.

– Ваші поради пацієнтам...

– Успішний результат лікування злоякісної патології залежить від стадії розвитку хвороби, лікування раку. На I–II стадії менші витрати на лікування, реабілітацію, що дозволяє з незначними моральними втратами пройти всі етапи одужання як для пацієнта, так і для рідних.

Тому моя порада: регулярно звертатися до лікаря з вимогою провести комплексне обстеження для виключення ознак раку.

– Дякую Вам, В'ячеславе Анатолійовичу, за інтерв'ю, та бажаю успіхів у роботі на ниві охорони здоров'я.

Розмовляв Валерій МАРЦЕНЮК

ЗАКАРПАТТЯ

ПРОФСПІЛКА ТОРГІВЛІ ТУРБУЄТЬСЯ ПРО ЛЮДЕЙ

Закарпатська обласна профорганізація працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг не забуває про тих працівників-спілчан, які залишили свій слід в історії нашої країни.

Зокрема, галузева профспілка привітала воїна-інтернаціоналіста, учасника бойових дій в Афганістані Володимира Манишева, котрий працює охоронцем ТОВ «Латуж» м. Мукачеве, користується повагою в колективі, має гар-

ну сім'ю, виховує двох дітей. Йому було вручено вітальну листівку та матеріальну винагороду. Від чоловіка намагаться не відставати і його дружина – Алла Манишева. Вона неодноразово обиралася головою профорганізації магазину «Гастроном» у місті над Латорицею. Колектив цього магазину з нагоди професійного свята був нагороджений Почесною грамотою Центральної ради галузевої профспілки. Пишаємося такими працівниками!

Галина СВЯРИЧЕВСЬКА
Фото Сергія БАРАНЧИКОВА

ДОСЛІВНО

ЛЕОНІД ВЕРНИГОРА, голова Полтавської обласної ради профспілок, народний депутат Верховної Ради України II, IV скликань:

«Тарифна облога, заручниками якої стало все працююче населення України, а не здебільшого члени профспілок, неодмінно призведе до тарифного геноциду. Гарячкове підвищення мінімальної зарплати до 3200 гривень тим же гарячковим робом відбитається в «ошасливленні» підвищеними зарплатами людей новими поборами, не кажучи вже про зростання цін на хліб, молоко, м'ясо, крупи, а ще – встановлення абонентної плати за газове обладнання, створення платних сервіс-

них контор тощо. Невдовзі, напевне, оподатковуватимуть і ті місця, гроші за які не пахли ще у робітничому Римі. Така ситуація, звісно, не залишить найчисельнішу громадську організацію остеронь, тож масовий спротив профспілчан виллється не в масові заколоти чи страйки, а в тотальну неспроможність оплати безглуздо піднятих цін і тарифів. І, як логічне завершення, все це рвоне черговим – уже некерівним – Майданом, наслідки якого можуть стати непередбачуваними...»

ПЕРЕРВА У НАВЧАННІ

ЧИ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ МІСЦЕ ЗА СТУДЕНТОМ, ЯКЩО ВІН ПЕРЕБУВАЄ В АКАДЕМІЧНІЙ ВІДПУСТЦІ?

За станом здоров'я змушена піти в академічну відпустку з III курсу технічного університету, бюджетне відділення. Чи збережеться за моєю бюджетне місце?

Порядок надання студентам вищих закладів освіти академічних відпусток визначено Положенням про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти України і Міністерства охорони здоров'я України від 6 червня 1996 року № 191/153.

Академічна відпустка – це перерва в навчанні, право на яку студент отримує у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, що зумовлені гострим захворюванням і потребують тривалого відновлювального періоду лікування, загостреннями хронічних захворювань або частими захворюваннями (понад 1 місяць за семестр); анатомічними дефектами, які не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання. Академічна відпустка за медичними показаннями надається студентам ректором (директором) вищого закладу освіти на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії (ЛКК) студентської поліклініки, а там, де вона відсутня, – головного лікаря лікувально-профілактичної установи (ЛПУ), яка провадить медичне обслуговування студентів. Максимальна тривалість академічної відпустки встановлюється до 1 року. За необхідності тривалість академічної відпустки може бути подовжена ще на рік. Відпустки по вагітності та пологах, відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею віку 3 років, а в разі, коли дитина хворіє та потребує домашнього догляду, – до досягнення дитиною шестирічного віку, надаються відповідно до Кодексу законів про працю України.

Надання академічної відпустки оформлюється відповідним наказом ректора (директора) вищого закладу освіти із зазначенням підстави надання відпустки та її термінів.

Пунктом 19 Положення передбачено, що студентам, які навчалися за кошти державного бюджету, призначається стипендія за рахунок бюджетного фінансування з часу поновлення їх на навчання до підбиття підсумків чергової екзаменаційної сесії. Тобто державне місце за студентом буде збережено.

ВІДПУСТКА БЕЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРПЛАТИ

Я збираюся одружитися, після чого з дружиною плануємо поїхати у подорож до Франції. Чи можу я взяти на підприємстві відпустку без збереження заробітної плати і на який термін?

ВІДПОЧИНОК

Відповідно до ст. 25 Закону України «Про відпустки» відпустка без збереження зарплати за бажанням працівника надається в обов'язковому порядку:

1) матері або батьку, який виховує дітей без матері (в тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), що має двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда, – тривалістю до 14 календарних днів щорічно;

2) чоловікові, дружина якого перебуває у післяпологовій відпустці, – тривалістю до 14 календарних днів;

3) матері або іншим особам, зазначеним у ч. 3 ст. 18 та ч. 1 ст. 19 цього закону, в разі якщо дитина потребує домашнього догляду, – тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі якщо дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), – не більш як до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а якщо дитині встановлено категорію «дитина-інвалід підгрупи А» – до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку;

3) матері або іншій особі, зазначеній у ч. 3 ст. 18 цього закону, для догляду за дитиною віком до 14 років на період оголошення карантину на відповідній території;

4) учасникам війни, особам, на яких поширюється чинність ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», – тривалістю до 14 календарних днів щорічно. Особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, статус яких встановлений відповідно до ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», – тривалістю до 21 календарного дня щорічно;

5) особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, – тривалістю до 21 календарного дня щорічно;

6) пенсіонерам за віком та інвалідам III групи – тривалістю до 30 календарних днів щорічно;

7) інвалідам I та II груп – тривалістю до 60 календарних днів щорічно;

8) особам, які одружуються, – тривалістю до 10 календарних днів;

9) працівникам у разі смерті рідних по крові або по шлюбу: чоловіка (дружини), батьків (вітчим, мачухи), дитини (пасинка, падчирки), братів, сестер – тривалістю до 7 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця поховання та назад; інших рідних – тривалістю до 3 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця поховання та назад;

10) працівникам для догляду за хворим рідним по крові або по шлюбу, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, – тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більше 30 календарних днів;

11) працівникам для завершення санаторно-курортного лікування – тривалістю, визначеною у медичному висновку;

12) працівникам, допущеним до вступних іспитів у вищі навчальні заклади, – тривалістю 15 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця знаходження навчального закладу та назад;

13) працівникам, допущеним до складання вступних іспитів в аспірантуру з відривом або без відриву від виробництва, а також працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі та успішно виконують індивідуальний план підготовки, – тривалістю, необхідною для проїзду до місця знаходження вишу або закладу науки і назад;

14) сумісникам – на термін до закінчення відпустки за основним місцем роботи;

15) ветеранам праці – тривалістю до 14 календарних днів щорічно;

16) працівникам, які не використали за попереднім місцем роботи щорічну основну та додаткову відпустку повністю або частково й одержали за них грошову компенсацію, – тривалістю до 24 календарних днів у перший рік роботи на даному підприємстві до настання шестимісячного терміну безперервної роботи;

17) працівникам, діти яких у віці до 18 років вступають до навчальних закладів, розташованих в іншій місцевості, – тривалістю 12 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця знаходження навчального закладу та у зворотному напрямі. За наявності двох або більше дітей зазначеного віку така відпустка надається окремо для супроводження кожної дитини;

18) працівникам на період проведення антитерористичної операції у відповідному населеному пункті з урахуванням часу, необхідного для повернення до місця роботи, але не більш як 7 календарних днів після прийняття рішення про припинення антитерористичної операції.

Працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі, протягом четвертого року навчання надається за їх бажанням один вільний від роботи день на тиждень без збереження зарплати.

Враховуючи ст. 26 зазначеного Закону, за сімейними обставинами та з інших причин працівнику може надаватися відпустка без збереження зарплати на термін, обумовлений угодою між працівником та власником або уповноваженим ним органом, але не більше 15 календарних днів на рік.

У
ВИПАДКУ
ВИ-
НИКНЕННЯ ПЕВНИХ
ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИН
ПРАЦІВНИКУ ЗА ЙОГО
БАЖАННЯМ В ОБОВ'ЯЗКОВОМУ
ПОРЯДКУ НАДАЄТЬСЯ
ВІДПУСТКА БЕЗ ЗБЕРЕ-
ЖЕННЯ ЗАРПЛА-
ТИ.

ПРОФЕСІЙНА ПРИДАТНІСТЬ

ПРАВА ПРАЦІВНИКА ПІД ЧАС ВИПРОБУВАЛЬНОГО ТЕРМІНУ

Чи можу я відмовитися від проходження випробувального терміну при прийомі на роботу і чим це мені загрожує?

Відповідно до ст. 26 КЗпП, під час укладення трудового договору може бути обумовлено угодою сторін випробування з метою перевірки відповідності працівника роботи, яка йому доручається. Згода працівника на прийняття на роботу з випробувальним терміном має бути зазначена у заяві працівника про прийняття на роботу. Відмова працівника від випробу-

вального терміну може бути підставою для відмови роботодавця від укладення трудового договору. Умова про випробування повинна бути вказана в наказі (розпорядженні) про прийняття на роботу, з яким працівник повинен бути ознайомлений під підпис.

У період випробування на працівника поширюється законодавство про працю. Працівнику нараховується зарплата за виконану роботу на умовах, встановлених у колективному договорі або іншому локальному нормативному акті для його посади чи роботи. Про прийняття на роботу

вноситься запис до трудової книжки, а інформація про встановлення випробувального терміну до трудової книжки не вноситься, оскільки це не передбачено Інструкцією про порядок ведення трудових книжок працівників.

Період випробування дає право працівнику на основну та додаткову щорічні відпустки, передбачені для його посади або роботи. У разі настання тимчасової або стійкої втрати працездатності працівник має право на матеріальне забезпечення відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Академічна відпустка – це перерва в навчанні, право на яку студент отримує у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, що зумовлені гострим захворюванням і потребують тривалого відновлювального періоду лікування.

МЕХАНІЗМИ ТА ФОРМИ ПРОФСПІЛКОВОЇ БОРОТЬБИ

Культура відповідальності. На мою думку, саме її відсутність робить нас слабкими у сучасному соціальному діалозі.

ВЛАСНИЙ ПОГЛЯД

А о участі у Національній конференції щодо стану та перспектив соціального діалогу й останньому семінарі в рамках дансько-українського проекту ця тема мала зовсім інше бачення. Співкування з колегами, які роблять профспілки сильними та прагнуть до успіху країни, змінило її вектор з технічного на причинно-наслідковий.

АЛГОРИТМ ДІЙ

Планування роботи профорганізації – загальноприйнята норма. Планування, так би мовити, за нормальних умов. А які дії повинні бути в разі порушення домовленостей за колективним договором чи угодою? Є два варіанти реагування на нечесну поведінку опонента:

– заяви, звернення, висловлювання у ЗМІ. Якими б не були інтонації і смислове навантаження такої діяльності, вона має декларативний характер, за що не несе відповідальності жодна із сторін. Створюється видимість відстоювання прав спілчан;
– алгоритм дій (не план), складений за принципом: аналіз – розроблення тактики (очікувані наслідки) – дія – відповідальність за дії кожної із сторін.

Суть алгоритму: прорахувати негативні впливи, наслідки та дії, що випливають з них. Відповідальність чітко окреслюється і персоналізується. У такому випадку «ми» – це не узагальнене безлике поняття, а сума всіх діючих «я».

При порушенні роботодавцем умови колективного договору чи угоди. Перший варіант: збори профорганізації або комітет (якщо є можливість) з ініціативою переговорів звертаються до роботодавця, який бере час на роздуми, всліяючи затягуючи

його. Згааний час – завжди мінус профспілці, що тягне за собою втрату довіри. Подібна схема найпоширеніша. Створюється видимість боротьби. Результат програвший, навіть за умови разової (проміжної) перемоги. Проте, жодної відповідальності.

Другий варіант: персональне попередження профспілкового представника персональному роботодавцю щодо конкретних дій організації. Попередження базується на алгоритмі, який розроблений, обговорений зі спілчанами та затверджений профорганізацією наперед. Він є універсальним на випадок порушення опонентом задекларованих домовленостей. З'являється персональна відповідальність обох сторін.

Це є реальною мотивацією дотримання домовленостей будь-якого рівня. Наразі другий варіант є, швидше, виключенням, бо порушує спокійне життя «авторитетних профлідерів», які є профспілковими представниками.

ПРОФСПІЛКОВА СВІДОМІСТЬ, СОЛІДАРНІСТЬ

Почнемо знову з відповідальності. Ми не маємо права зраджувати довіру спілчан, які нас обрали як своїх представників. Ми не маємо права зраджувати самих себе і тих, кого обираємо, як спілчани. Настав час усвідомленого об'єднання в профспілку, а не перебування в ній. Внутрішньоспілкова відповідальність за поставлені завдання і прийняті рішення – реаль-

ність сьогодення. Все більше спілчан на рівні первинних організацій стають ініціаторами активних

дій за свої права, вимагаючи від профспілкових представників активних дій у ролі лідерів. Сучасні спілчани в своїй більшості усвідомлено прийшли в профспілку. Тому скорочення членства (спостерігається в усіх профспілках) саме час перетворити на якісну зміну поколінь та дій. Єдина правильна тактика – створення команд профспілкових професійних представників. Спілкуючись у первинних організаціях, із своїми колегами, у рамках дансько-українського проекту з профспілковими професіоналами з усієї України, я дійшов висновку: профспілка сильна там, де є реальна команда, яка спільно обговорює всі нагальні питання і приймає відповідальні рішення.

Профспілкова солідарність – окрема глобальна тема, яка потребує вивчення в умовах України, внесення термінових коректив, відповідального системного підходу у вихованні молоді та студентів. Наразі ми можемо говорити про солідарність саме молоді і студентів. Нам, що вважають себе досвідченими працівниками, потрібно вчитись солідарним діям у молодих.

СТУДЕНТИ ТА ПРОФСПІЛКОВА МОЛОДЬ

Нічого нового не відкрию твердженням, що студенти і молодь – рушійна сила змін у суспільстві та розвитку країни. Дві останні революції цьому надпідтвердження. Наша профспілкова злочинна недбалість – у відсутності системної роботи з молоддю. Розвиток ініціативності, креативності та незаангажованості молоді – внесок у майбутнє профспілки. Завдяки проекту мав честь попрацювати в групах з молодими спілчанами на тренінгах і семінарах. Рішення щодо розв'язання проблеми студентами приймалося швидко, причому вражала його простота і реальність виконання. Нам, старшому поколінню, заважають так думати вже традиційно встановлені рамки та межі, які найчастіше надумані або прикривають наш страх чи безвідповідальність.

Вражає ставлення профспілкових керівників до студентів і молоді. Нагальним є вкладення коштів у їхній профспілковий розвиток, створюючи креативно-пізнавальне середовище для майбутнього профспілок. Навчання повинно бути сучасним. Студентські первинки – це вже діюче, розумне і сильне майбутнє профспілок. Включення молодіжної групи з рівним правом голосу до складу профспілкового органу – це найоптимальніший шлях для досягнення бажаного результату під час вирішення ситуації будь-якої склад-

ності на будь-якому рівні. Цього не треба боятися. Інакше вікові профспілки зникнуть, цілковито застарівши.

Одна стаття не може навіть частково відобразити методів та засобів профспілкової боротьби. Це окрема велика тема внутрішнього навчання. Головне не те, за що нині бореться профспілка, а з яким досвідом і багажем підходить до досягнення мети.

ДВА ВАРІАНТИ РЕАГУВАННЯ НА НЕЧЕСНУ ПОВЕДІНКУ ОПОНЕНТА:

- заяви, звернення, висловлювання у ЗМІ (видимість відстоювання прав спілчан);
- алгоритм дій (не план), складений за принципом: аналіз – розроблення тактики (очікувані наслідки) – дія – відповідальність за дії кожної із сторін.

Нас повинні впізнавати. Нас повинні поважати. Ми повинні мати свій бренд, основою якого буде відповідальна свобода.

Геннадій МИРОНЕНКО, учасник другої групи дансько-українського проекту

Аналізуючи механізми й форми профспілкової боротьби за свої права, які використовують чи могли б використовувати українські профспілки, я зробив висновок, що відповідальність, точніше її відсутність, є головною причиною наших невдач. Як наслідок, втрата довіри і мотивації перебування в профспілці.

ЧЕМПІОНАТ

МАЙСТЕР-КЛАС ВІД
БУРШТИНСЬКИХ
КУЛІНАРІВ

У Чернівцях відбулося масштабне й унікальне дійство – Міжнародний чемпіонат з кулінарного і кондитерського мистецтва Food Land Bukovina-2017, організований департаментом економіки Чернівецької міської ради та Громадською спілкою «Буковинська гільдія кулінарів».

Захід проведено задля популяризації творчих досягнень у галузі ресторанного господарства, втілення креативних ідей для розширення асортименту кулінарних страв та кондитерських виробів, підвищення рівня підготовки фахівців у сфері ресторанного господарства. У змаганнях взяли участь понад півтори сотні кулінарів з різних країн. До суддівської колегії ввійшли почесні судді Всесвітньої асоціації кулінарів (WACS), відомі «зірки» кулінарного мистецтва. Серед них – чемпіон світу з кулінарного мистецтва, член національної команди Ісландії Марія Шрамко, член асоціації шеф-кухарів Туреччини Сефер Япіджі, глава Гільдії кухарів і шеф-кухарів Булорусі Олександр Чікілевський, член Асоціації шеф-кухарів Середземномор'я і Європейського регіону Еріх Главіца, відомий буковинський кулінар, фіналіст талант-шоу «МастерШеф» Ігор Місевич. Приємно зазначити, що одні з кращих кулінарних робіт підготували вихованці Бурштинського торговельно-економічного коледжу Київського національного торговельно-економічного університету. Молоді кондитери продемонстрували на турнірі справжній майстер-клас, виборовши п'ять призових місць. Так, учениця групи ЗККД-2 Вікторія Голубовська виготовила та презентувала святковий торт «Лелека щастя». За оригінальність і вишуканість ученицю нагороджено срібною медаллю. Таку ж нагороду виборола в номінації «Страва автентичної національної кухні» студентка групи 2 ВХП Тетяна Кайс. У номінації «Кращий шеф-кухар» бронзову нагороду здобула учениця групи К-1 Ольга Гулковська. У цьому «пекельному» змаганні першокурсниця змагалася нарівні з метрами кухарського мистецтва, представивши на розгляд суддів три страви: холодну закуску «Суфле з кальмарів з яриною», основну страву «Телятина з грушею у сітці» та десерт «Шоколадний з карамеллю». В номінаціях «Страва із свинини» та Best Pastry Chef-2017 (кращий кондитер) професіоналізм продемонстрували відповідно студентка групи 2 ВХП Марія Світельська та учениця групи 2 К-1 Ганна Павлюк. За свої старання двічата нагороджені срібними медалями. У підготовці вихованок коледжу до Food Land Bukovina-2017 взяли участь фахівці кулінарної справи – майстри виробничого навчання Марія Пелих, Галина Сидоренко, Марія Бердей, Леся Фігура, Надія Мислюк.

Галина КОХАН,

заступник директора коледжу
з навчально-виробничої роботи

«МІФ»: ІСТОРІЯ
ГЕРОЇЗМУ ТА
САМОПОЖЕРТВИ

Незабаром на екрани вийде фільм про життя та загибель Василя Сліпака «Міфа» – українського оперного співака зі світовим ім'ям та унікальним голосом. Це історія героїзму та самопожертви, яка змушує замислитись над власним життям.

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ

Новина про смерть Василя Сліпака стала болючим ударом для всіх українців, особливо для культурного загалу. Знову гостро постало питання: чи достатньо ми робимо для своєї країни в такий складний час, коли гинуть найкращі? Сам Василь в одному із своїх інтерв'ю сказав: «Уся кров, що сьогодні проливається за Україну, не повинна зупинити або занурити в депресію. Вона повинна дати імпульс для подальшої боротьби».

Власне, цим фільмом автори продовжують його боротьбу за те, щоб про події в Україні знали правду. Знали з реальних історій великих особистостей.

Кожна країна має своє духовне військо – це поети, митці, художники. Вони творять культуру, посилюють духовний образ своєї країни. «Міф» був воїном ще й цього духовного війська.

«Якби «Міф» був вигаданий, вийшла б дуже пафосна історія. Але коли дізнаєшся про життя Василя Сліпака, важко повірити, що таке може бути насправді. І не переказати світові історію людини, яка прожила таке коротке, але неймовірно яскраве життя, було б злочином. Кого ми втратили – це й покажемо», – зазначають автори фільму.

Василь Сліпак ще юнаком поїхав зі Львова співати в Канаду та США, виступив у Карнегі-хол. Вигравши міжнародний конкурс у Франції, став солістом Паризької опери. Однією з найулюбленіших композицій була арія Мефістофеля. Саме від імені цього персонажа згодом Василь взяв собі псевдонім «Міф». Василь Сліпак прожив у Франції 19 років і здобув усе: ім'я, улюблену роботу, вірних друзів і кохання. Він брав активну участь у Революції гідності, очоливши демонстрації у Франції, а згодом створив потужну волонтерську організацію «Українське Братство». Здавалося б, робив достатньо, як для людини творчої професії. Але Василь вирішив залишити сцену та багатообіцяючу кар'єру в Європі й стати до лав добровольців. Під час виконання бойового завдання «Міф» загинув від кулі снайпера.

ХМЕЛЬНИЧАНИ – СЕРЕД КРАЩИХ

ФЕХТУВАННЯ

Третій етап Дитячої ліги юних шпажистів та шпажисток пройшов у м. Харкові. Найбільше медалей дісталося представникам столиці – дві золоті, три срібні та сім бронзових. Другими за кількістю перших місць стали представники м. Хмельницького – дві золоті та одна бронзова нагороди, а трійку лідерів замкнули юні спортсмени Ужгорода – одне «золото» та одна «бронза».

Валерій МАРЦЕНЮК,
спеціально для «ПВ»

Господарі змагань попри те, що записали собі до активу аж чотири нагороди, проте жодного разу не змогли зійти на найвищий щабель п'єдесталу пошани: в активі харків'ян – два «срібла» та дві «бронзи». Представникам західної столиці країни – львів'янам дісталось лише одне «срібло» й одна «бронза».

Серед дівчат у віковій категорії 2004–2005 років народження стала чемпіонкою ужгородка Олександра Лазаренко, яка у фіналі перемогла киянку Ємілі Берниго з рахунком 15:11, на третьому місці фінішувала харків'янка Єва Агамян та ще одна представниця м. Ужгорода Олена Синиця. Серед юнаків рівних не було Володимирі Кургану з м. Хмельницького, вихованцю тренера Ігоря Свідницького з ДЮСШ № 2 (до речі, ще один вихованець Хмельницької ДЮСШ № 2 Данило Березицький у своїй категорії пробився до десятки кращик). У фінальному поєдинку Володимир у напруженій боротьбі переміг господаря змагань харків'янина Романа Самойлова – 15:14. Бронзові нагороди розділили Тимофій Крижановський з м. Хмельницького та Антоній Помченко з м. Києва.

Пальма першості у віковій категорії 2006–2007 років народження дісталась киянському спортсмену Олесь Микитенку, який обіграв у фіналі харків'янина Іллію Філіпова з рахунком 12:6. Ще дві бронзові медалі отримали представники столиці Данило Лукашов та Максим Микитенко. Серед дівчат найсильнішою стала киянка Міра Юсеф. За крок від «золота» турніру зупинилася львів'янка Влада Калінка, а «бронза» дісталася Владі Явтушенку з м. Харкова та Вероніці Кравчук з м. Києва.

ВЕРНЯЄВ – ШЕСТИРАЗОВИЙ ЧЕМПІОН ЄВРОПИ

23 квітня у м. Клуз-Напока (Румунія) фінішував чемпіонат Європи із спортивної гімнастики, в якому за нагороди змагань сперечалися близько 300 кращик атлетів континенту. За підсумками змагань в активі української збірної опинилися чотири медалі – дві золоті та дві срібні.

Володимир ПОЛІТАЄВ,
спеціально для «ПВ»

Нагадаємо, що цьогогоріч спортсмени змагались лише в індивідуальній першості. Блискуче в Румунії виявив себе лідер національної збірної Олег Верняєв, виборовши три з чотирьох нагород «синьо-жовтої» дружини (з них дві золоті). Тепер він шестиразовий чемпіон Європи!

Перше цьогогорічне «золото» олімпійський чемпіон – 2016 завоював у багатоборстві, продовживши переможну ходу від попередньої континентальної першості. «Золотий» результат Верняєва – 85,866 бала, другим став росіянин Артур Далаля (85,498), замкнув трійку кращик британець Джеймс Холл (84,664). В окремих вправах донецчанин додав «золото» за виступ на паралельних брусах (15,466) й завоював «бронзу» в опорному стрибку (14,649).

Ще одну «бронзу» до скарбниці національної збірної поклав Ігор Радивілов, який став третім у своєму коронному виді – вправах на кільцях (15,033).

ДВА «ЗОЛОТА», «СРІБЛО» І «БРОНЗА» УКРАЇНСЬКИХ ДЗЮДОЇСТІВ У ВАРШАВІ

АЗІАДО

20–23 квітня в польській столиці найсильніші дзюдоїсти Старого Світу виборювали нагороди європейської першості в індивідуальному та командному заліках. На татами палацу спорту «Торвар Арена» вийшли близько 400 спортсменів з 42 країн континенту, у числі яких вступили в боротьбу за медалі і 17 наших співвітчизників.

Володимир ПОЛІТАЄВ,
спеціально для «ПВ»

Про рівень учасників змагань свідчить хоча б той факт, що боролися у Варшаві 13 медалістів Олімпійських ігор у Ріо-де-Жанейро 2016 року. Право захищати кольори України у Польщі отримали: у чоловіків – Георгій Зантарая (66 кг), Богдан Ядов (66 кг), Геворг Хачатрян (66 кг, команда першість), Дмитро Канівець (73 кг, команда першість), Артем Хомула (73 кг), Сергій Дребот (73 кг), Сергій Кривчак (81 кг), Кеджау Ньябалі (90 кг), Вадим Синаєвський (90 кг), Олександр Романюк (100 кг), Яків Хаммо (понад 100 кг), Станіслав Бондаренко (понад 100 кг); у жінок – Марина Черняк (48 кг), Дар'я Білодід (48 кг), Анастасія Турчин (78 кг), Світлана Ярмюка (понад 78 кг), Єлизавета Каланіна (понад 78 кг). При цьому Дарина Білодід, Єлизавета Каланіна, Богдан Ядов і Сергій Кривчак були дебютантами змагань подібного рівня. Разом з тим, Георгій Зантарая, Яків Хаммо, Марина Черняк і Світлана Ярмюка вже мали у своєму активі медалі чемпіонатів Європи.

І практика поєднання досвіду й молодості довела свою життєздатність уже першого ж дня змагань – дебютантка Дар'я Білодід і титулований Георгій Зантарая зійшли на найвищу сходинку п'єдесталу пошани! Дар'я провела на татами чотири непрості зустрічі, причому в трьох із них вона здобула перемогу лише в додатковий час, інформує офіційний сайт Федерації дзюдо України. На шляху до тріумфу українка залишила за бортом змагань росіянку Марію Персидську, перший номер європейського рейтингу Міліцу Ніколіч із Сербії, дворазову чемпіонку Європи, бронзову призерку Олімпіади в Лондоні Єву Черновіцьку з Угорщини, а у вирішальному протистоянні – бронзову призерку Європейських ігор в Бакі 2015 року Ірину Долгову з РФ. Георгій на шляху до другого чемпіонського звання континентального рівня здолав поляка Патріка Ваврішека, італійця Маттео Медвеса, білоруса Дмитра Мінкова, словака Матея Поляка, а у фіналі достроково розправився із словенцем Адріаном Гомбочем.

Світлана Ярмюка зупинилася за крок до вершини п'єдесталу пошани – у вирішальному двобої з представницею Білорусі Мариною Слуцькою перевага була не на боці нашої спортсменки. А єдину «бронзу» до скарбниці «синьо-жовтої» дружини покладав чоловіча збірна, якій у командному турнірі судді віддали перемогу в боротьбі за третє місце після дискваліфікації збірної Азербайджану. Таким чином, завдяки чотирьом завоюванням у Варшаві нагородив цей чемпіонат Європи став найуспішнішим в історії українського дзюдо.

Олексій ПЕТРУНЯ

ТРЕТЄ ЗАСІДАННЯ РАДИ ФПУ

У зв'язку із першотравневими святами наступний № 18-19 «ПВ» вийде у світ 11 травня 2017 року.

АНОНС

ГОТУЄТЬСЯ ДО ДРУКУ «БІБЛІОТЕЧКА ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ» № 5-6/2017 «АКТУАЛЬНЕ В ОПОДАТКУВАННІ ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇХ ЧЛЕНІВ»

У цьому номері «Бібліотеки» будуть висвітлені особливості оподаткування профспілкових організацій з урахуванням змін, внесених до Податкового кодексу України. Сподіваємося, що ці матеріали будуть корисними для керівників профорганів, профспілкових працівників і активістів.

Додатковий наклад «Бібліотеки» можна замовити за електронною адресою: profvisti@ukr.net (з поміткою «Замовлення Бібліотеки № 5-6/2017»). Мінімальна кількість замовлень – 10 примірників. Вартість одного примірника самовивозом – 13,00 грн, з пересилкою – 14,60 грн. Довідки за тел.: (044) 528-70-49.

УВАГА!

ШАНОВНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Повідомляємо, що Укрпошта планує підвищити тарифи на доставку преси передплатникам на 50-70%, а за оформлення передплати – на 115%. Нові тарифи будуть впроваджувати поетапно. З 01.07.2017 зростання відбудеться лише на 50% від запланованого Укрпоштою, а вказаних показників досягне з 01.01.2018. Таким чином, починаючи з 1 липня ц.р., вартість оформлення передплати та доставки значно зросте з причин, незалежних від редакції, адже редакційна вартість видань ось уже більше 7 років залишається незмінною. Рекомендуємо нашим передплатникам оформити передплату на центральні профспілкові видання вчасно – до 01.07.2017. По цю дату ціна передплати до кінця року лишається незмінною. Встигніть зекономити!